

S A A T E K S

Kommunistilise ülikooli lõpetajatele — proletaarse rewolutsiooni laurea-
salgale, sotsialistilise ehitustöö pioneeridele soovin tööle asudes kõige paremat
võitluse tuju, julgust, pealehakkamist, olgu raskused kui suured. Teritage
leninismi sõjariista võitluses wanade eelarwamistega, kodanlise korra jäänus-
tega ja suures ehitustöös parema tulewiku nimel. O. RÄSTAS.

S I S U K O R D

S. ALLERMANN: Parteiline haridusetöö ja kommunistiliste ülikoolide ülesanded	1—4
EESTI SEKTOR: L. W.-R. K. Ü. L. O. Eesti sektor	3—6
H. PÖÖGELMANN: Lõpetajatele	5—8
E. A.: Sideme kindlustamisele	7—10
OPPEOSAKOND: Opetöö ja selle meetodid	9—20
L.: Kommunistilise ülikooli õpilaste wäliskoolitöö	19—24
K. M.: Sisemine parteiline kaswatusetöö ja selle puudused ja ulatused	23—28
O. HANSON: Kommunistilise noorsoo kollektiivi tööst ja ülesannetest L. W.-R. K. Ü. L. osakonnas	27—30
MÄLESTUSED JA ELU-OLU	29—36
A. O.: Neli aastat kommunistilises ülikoolis	29—32
O. PASTAK: Astume tegelikule tööle	32—33
O. PASTAK: Mälestused „katsejäneselikkuse“-ajajärgust	33—35
G. URB: Mis kommunistiline ülikool minule andis	35—36
BUHAARIN N.: Meie rewolutsiooni iseloomust ja wõidurikka sotsialistilise ehitusetöö wõima- lustest SNW Liidus	37—44
O. R.: Ametiühisuste-konwerents Eestis	43—48
Ametiühisuste tegewusest Leeningraadis	49—58
J. K.: Eesti töörahwa ajakirjanduse päew	57—62
Mõndasugust	61—64
PILDID: Leninismuse-kabinett, rahwusekabinetid, partei- (wäliskoolitöö-) kabinett	

KUUKIRI **Klassiwoitlus** 1927. AASTAL

Tellimisehind 1927. aastaks on 2 rbl 40 kop., pooleks aastaks 1 rbl 20 kop.
ja weerand aastaks 60 kop. Üksiku numbri hind suuruse järele 25—50 kop.

Kõik seni ilmunud „Klassiwoitluse“ numbrid jaanuarist 1919 kuni täna-
päewani on weel saada. „Klassiwoitluse“ sisu ei wanane. Üksigi „Klassi-
woitluse“ nr ei peaks ühesgi rahwaraamatukogus ega punases nurgas puuduma,
kuni nende tagawara weel pealadus jatku. Nr 1—72 on 12-numbriliste köidete
kaupa saada, iga köite hind 2 rbl postiga. Kes wähemalt 3 köidet korraga
tellib, saab köite 1 rbl 50 kop. eest. 1926. aastakäik (nr 73—78) maksab 1 rbl.

Talitus ja pealadu: „Külwaja“, Leeningraad, Fontanka 53, kort. 9. Telefon 5-97-54.
Postiaadress: Ленинград, Фонтанка 53, „Классивыйтлус“ (ehk „Кюльвая“).

Dras

Ajakiri „Dras“ ilmub aastal 1927 „Külwaja“ kirjastusel
6 korda, rohkendatud poognate-aruwl, iga nummer wähe-
malt 100 weergu, paljude ilustawate ja sisufelgitawate
piltidega ja joonistustega, toob walitud ilukirjanduslikki ja

1927

teaduslikki kirjatöösi ja igapäewases elus tarwisminewaid juhatusi, ja pealemuu terawat
pilget ja lõbusat nalja. Poliitika-ajakirjanduse kõrwal pundus meil tänini niisugune rahwalik
kirjanduse- ja teaduseajakiri, sellepärast peatsid laialised Eesti asunikud hulgad meie ajakirja
tellimisestega, tutvustamisega ja soowitamisega tuetama. „Külwaja“ wäljaandel on „Dras“
sisuliselt ja majanduslikelt kindlal alusel. Lugejate hulga kaswamisega kaswab ajakirja suurus
ja kojub sissu. — „Drase“ ind jääb esioisa endisets, aga wõimalik et ajakirja suurenemisega
edaspäi ka ind tõuseb. Kes aga lorb maksma innaga on tellinud, see saab ajakirja ka
innafõrgendamise korral ilma juuremaksuta tellimisega lõpuni. Praegune tellimiseind on
aastas 3 rbl, pooleks aastaks 1 rbl 60 kop. — „Drase“ toimetis ja talitus on „Külwaja“
kirjastuses, Leeningraadis, Fontanka 53. Adress: Ленинград, Фонтанка 53, изд. „Кюльвая“.

Parteiline haridusetöö ja kommunistlike üli- koolide ülesanded

„Rõhutatud klassi, kõige revolutsioonilisema klassi kõige suurem vabastusevõitlus maailmas on võimata ilma revolutsioonilise teooriata.“
Lenin

Partei haridusetöö koolide võrgu organisatsioon ja kindlustamine sünnib peaaegu alalt 1921., 22. ja 23. aastal, see on uue majanduspoliitika algusel. See on ka tähtsa loomuliku; otsekohe võitluse ajal, kõige ägedamal koduõja-ajajärgul, kus oli vaja kõik teha, et sise- ja välisvaenlast hävitada, ei olnud palju mahhi programmi-, meetodi- ja hariduseküsimusi käsitada ja süvendada. Esimesel kohal oli siis elav agitatsioonitöö laiaade tööliste hulkade, punase sõjaväe ja talurahva seas.

Uus majanduspoliitika, meie sotsialistliku majanduse edaspidine arenemine nõudis ja nõuab uusi, isesuguseid töö-meetodisi. Esiteks nõuab seda käesolev filmapilt, kus lõpeb nõndanimetatud „uueste jaluleseadmise käik“, s.t. kus meie majandus on tõusnud sõjaeelsele tasapinnale ja on alanud uus ajajärg — valmistavate jõudude tehnika ümberehitamine (elektrijaamade ehitamine, uued tehased, elektrifitseerimine jne).

Räpikäs majanduslike töusuga käib ka meie kultuuriline töus, kasvab hulkade aktiivsus, kasvavad tööliste ja talurahva kultuurilised ja poliitilised nõuded.

Ühiskondline, poliitiline ja majandusline elu läheb iga mitmekesisemaks. Töö ideoloogialisel väerinnal seab meie parteile uusi ja uusi nõudeid ette.

Partei juhtiv töö muutub seda keerulisemaks ja raskemaks, mida sügavamale sotsialismuse ehituse töösse meie süveneme.

Terme parteitöö läheneb vastutavamaks, ja seda vastutust ei tunne nüüd mitte ainult need parteijeltsimehed, kes parteis ühel eht teisel juhtival kohal on, vaid ka iga reaaliige, kes peab ostama parteita töölistele ja teistele töötavatele lihtidele vastata ja seletust anda ümbritsevast olukorrast.

Meid ümbritsevas olukorras aga ei ole mitte vähe vastaolusid, mis neid eksitada ja kõigutada võivad, kellel veel kindlat leninistlikku-enamist arusaamist ei ole meie revolutsiooni arenemisefäägust, tema ülesannetest ja eesmärkidest, teedest ja vor-

midest. Sellepärast kerfub parteiline haridusetöö ja teoreetiline küsimuste lahendamine meie parteitöös praegu iseäranis tähtsaks kohale.

Partei on nüüsguusesse ajajärku jõudnud, kus parteiteooria edasiarendamine mitte enam üksikute isikute asi ei ole, vaid juba terve partei asi, tema kongresside, konverentside juue näol.

Partei 14. kongressi materjaalide uurimine ei olnud ega ei ole midagi muud kui leninismuse põhiprobleemide süvendatud läbitöötamine meie igapäevase praktilise ülesehitava töö alusel.

Praegusel filmapilgul ei võdi meie veel partei 14. kongressi materjaalide läbitöötamist lõpetatust pidada. 15. parteikonverents omakorda arutas veel põhjalikumalt terwet rida terawaid eluküsimusi sotsialismuse ülesehitamise ja partei siseühe elu alal, mis meie partei õppusele veel hulga materjaaligi juure lisab, mille läbitöötamine ei nõua ainult üht õppeaastat, vaid võib olla terve rea lähema aastaid.

Wõtame, näituseks, ainult ühegi probleemi — sotsialismuse ülesehitamise võimaluse küsimuse meie maal, mille teoreetiline ja poliitiline lahendamise peale konverents palju jõudu kulutas. See probleem omakorda on aga tihedalt seotud meie revolutsiooni iseloomu ja tulewiku väljawaadete küsimusega.

Nende põhimõtteliste küsimuste käsitlemine ja uurimine jääb pikemaks ajaks meie hulgalise partei haridusetöö sijuks ja keskpunktiks. Kuid nende küsimuste läbitöötamine hulgalises partei haridusetöös, poliitilise kirjaoostuse tasapinnal, sünnitab suuri meetodilisi raskusi, mille kõrvaldamisele kogu meie tähelepanek tuleb pöörata.

See töö nõuab parteiliselt hästi kvalifitseeritud propagandistide. Siin peavad kommunistlike ülikoolid, kui kõrgemad parteikoolid, parteile abi olema. Nemad peavad kasvatama neid kvalifitseeritud parteitöölisi, kes mitte ainult ei suudaks süvendatud parteiõppust hulkade seas läbi

viia, vaid ka terwet meie parteitööd uutest tingimustes juhtida.

Selle ülesande läbiwiimine on ainult siis võimalik, kui kommunistilised ülikoolid suudawad kõiki neid õpeaineid, mis koolis läbi töötatakse, tihedalt leninismusega läbi põimida, õpetööd käesolewa ajaga, meie igapäewase praktilise ülesehitawa tööga siduda.

Suur tähtsus on ka üliõpilaste dieeti organiseeritud väliskooli praktilal. See praktika peab õpetööga kokkufülastatud olema ja nad peawad üksteist täiendama.

Meie Lääne töörahwa kommunistilise ülikooli Soome ja Eesti sektor on sel alal teistest kommunistlikest ülikoolidest weidi maha jäänud. Väliskooli praktikas ei olnud eelmistel aastatel plaanitudlust, üliõpilasi kasutati ainult rahwusetteöös, mis neile ei võimaldanud Wene tööga tutvuneda ega Wene wilumusi, Wene praktikat omandada, mis aga neile, kui tulewastele rahwusetteöölisele, nende omaduslike külje wäärtuse tõstmiseks väga tarwis on. Peale selle waatajaid parteiorganisatsioonid üliõpilaste praktika peale kui ainult tööjõu peale, ei arweistanud seal juures kooli üldkaswatuse sihtisi ja huwisid ega seadnud välitööd nendega kokkufülastasse, mis muidugi wilbak oli.

Põhjaliku muutuse välitöö alal suutime alles minewal sügisel läbi wiia. Praegu töötawad ettewalmistuse ja I kursuse üliõpilased õpetöö kõrwal wabrikutes ja tehastes algorganisatsioonilisel tööl, II ja III kursus wastutawal organisatsioonilisel ja propaganda-tööl.

Suwe- ja talwewäheaja praktika on peaaegjalikult külas.

Ülikool ei tohi lubada teooriat praktilasti eraldada, ei tohi lubada üliõpilasi, kes tööpingi ja adra tagant kooli tulid, hulkadest wõõrduda, mis nende proletaar-

ses ideoloogias wõõraid meeleolusid ja kallakuid kaswatab.

Edaspidiseks teooria ja praktika sidumiseks ja parteilise kaswatuse töö elustamiseks peame meie talwisel ja suwisel wahel ajal praktikat külas jatkama ja sellega elawa sideme küla ja ülikooli wahel looma.

Linna peab meie ülikool talwel eestkätt Eesti ja Soome tööliste kultuurhariduse töö keskkohtaks saama, meie peame töölisti meie laboratooriumidesse, kabinetidesse jne tööle tõmbama, nende nõuetele wastu tulema ja nende huwid meie üliõpilaste huwidega siduma.

Ülikooli juure, kus õpejõud ja materjalne aluspinde olemas on, tuleb organiseerida eeskujulikka poliitkoolisi, enesearendamise ringisi, õhtuseid parteikoolisi jne. Wiimane ÜK(e)P Eesti sektioonide nõupidamine Moskwas otsustas Leenuingraadis õhtuse parteikooli organiseerida. Seda jannu tuleb terwitada ja tuleb selleks just ära kasutada meie ülikooli, kus on rikkalik Eesti raamatukogu, terve rida eestikeelseid käsikirju ühiskondlisel ja üldhariduse alal ja muid õpeabinõusi, kus on awarad laboratooriumid ja wastaw õpejõud.

Sel õpeaastal tegi ülikool juba esimesi sammusi tööliste ja ülikooli wahelise sideme loomiseks. Ta korraldas töitidele wabrikute poliitkoolide lõpetajatele, keda meie õpilased juhtisid, ülikooli etskursioonisi ja sibeõhtu.

See on ainult wäikene algus, on tarwis seda tööd laiendada ja süwendada. Seesugune sibe toob meie õpetöösse ja parteilisesse kaswatusesse uut, warstet, terwendawat woolu ja aitab meid töitiseid ja kindlaid leenilasi-enamlasi kaswatada, keda meie parteil sotsialismuse ülesehitawas töös siin Nõukogude-Riikus waja ja kes wõitlewale proletariaadile sealpool traat-aeda wõiwad kaasa aidata.

S. Allermann

L.W.-R.K.Ü.L.O. Eesti sektor

WK(e)P Eesti sektioonide konwertsents 1920. a. aprillis otsustas parteitöölise ettewalmistamiseks organiseerida: 1) alalist kõrgemat parteikooli, 2) liikuwaid organisatsioonide kursuseid ja 3) parteikoolisi. 1920. a. 15. mail organiseeritakse esimene kolmekuuline kursus

(16 kuulajaga, kellest 14 kuulajat augustis kursuse lõpetas). Sama aasta septembris algas kuuekuuline kursus (36 kuulajaga, kellest 29 lõpetas 1921. a. juunis). 1921. a. aprillis awatakse ettewalmistusekursus (3-kuuline, 30 kuulajaga) ja hiljem seminaarium lõpetajatele.

1921. a. nowembril otsustas rahwakomissaaride-nõukogu kooli Lääne töörahwa kommunistlise ülikooli juure wiia, mis 1922. a. algul täide wiidi, kui kool LTKÜ Eesti kesksektoriks nimetati. Sel silmapilgul olid koolis järgmised kursused: 1) lektorite-seminarium (aastane) 32 kuulajaga, 2) kõrgem kool (aastane, oblasti-ulatusega) 25 kuulajaga, 3) I kursus (kuuekuune, kubermangu-ulatusega) 68 kuulajaga ja 4) Wenemaa Kommunistlise Noorsoo Üh. kursus (kolmekuune) 37 kuulajaga.

1922. a. septembris asutatakse Lääne vähemusrahwuste kom. ülikooli Petrogradi osakond, kuhu ühendatakse kolm sektorit: Eesti, Soome ja Läti — 447 õpilasega (neist Eesti sektoril 187¹). Eesti sektoril oli siis: 1) teise astme parteiline nõukogukool (aastase õppusega), 2) kolmeaastase ülikooli esimine kursus ja 3) lektorite-seminarium (kaheaastane).

1923—24. õpeaastast peale kujuneb Eesti sektor lõpuliselt kom. ülikooliks — talle jääb ainult kolm ülikooli kursust (2-se astme kool ja seminaarium kaotatakse ära) ja asutatakse juure veel ettevalmistusekursus.

1925. a. oli esimine Eesti sektori „lend“ — 15 lõpetajat, 1926. a. teine — 17 lõpetajat, tänawu — 23 lõpetajat.

Niisugune on LTKÜ Eesti sektori wormiline ajalugu.

Kuni 1923. aastani oli õpewiis ettelugemine (lektsooniline). 1923—24. õpeaastal suurendatakse ringide ja seminaariumide sisteemilist töötamisewiisi. 1924-25. õpeaastal püütakse eellaboratooriumi õpewiisi tarwitada ja 1925-26.

õpeaastast peale algab täielik laboratooriumi-õpewiis.

Oma wiieaastase kestwuse ajal on Eesti sektor hulga tööd teinud: suwewaheaegadel praktilisel tööl, niisama talwewaheaegadel; ka õpeaasta kestwusel on õpilased, õpitöö kõrwal, wabrikutes, parteirakukestest, mitmesugustes asutustes parteilist ja muud tööd teinud. Iseäranis wiljakas oli see töö minewasel suwewaheajal; töö kokkuwõtted said hästi läbi arutatud ja läbitöötatud materjaal wastawatele parteiasutustele edasi antud.

Raskuseks õpetöös on see, et suurem osa praegusest õpilaskonnast wõrdlemisi wähese hariduslise ettevalmistusega on, mis tihti mitmeski asjas õppimist takistab (puudulik kirjaoskus ja keeletundmine wõi muud). Siiski on wiimasel aastal wastuwõetud õpilaste seas see puudus wäiksem kui waremalt. Edespidi, kui ülikooli sisseastuwad proletaarlased juba waremalt kõrgema ettevalmistuse saawad, paraneb see seisukord weelgi.

Ülikool peab saama kommunistlise hariduse ettevalmistuse keskkohaks eestlaste seas ka uutele õpejõududele, kes siit kaudu edasi peawad minema oma teadmisi süwendama ja endid teaduse alal spetsialiseerima (nagu punase professuura instituuti jne).

Kobamise, katsumise, otsimise ajad on möödas. Oma wiieaastase aastapäewaks on ülikool niihästi organisatsiooniliselt kui ka õpewiiside poolest juba kindlale teele wälja jõudnud ja wõib wabamalt edasi areneda.

Eesti sektor

Õpetajatele

Awanewad jälle ülikooli ukseid, ja teie astute tagasi sinna tegelikku elusse, kust teie aastate eest siia tulite, et ennaft täiendada, ennaft suuremate, sügavamate teadmistega warustada selleks wõitluselks, mida teie kui rewolutsioonifolbatid pidafite ja peate.

¹ Seda aega — 1922 IX — wõib arwata praeguse LTKÜ Leeningradi osakonna asutamiseajaks. Seega saab käesolewa aasta septembris wiis aastat täis, mil LTKÜ Leeningradi osakond asutati.

Alastad otja on teile õpitööd wõimaldatud, õpetajad, ülikool on annud, mis jaffafid; nüüd awaneb jälle tegelik tööpõld, kus teil juba esirinnas tuleb sammuda. Sellele rohkem antud, sellelt ka rohkem nõutakse.

Ei ole file, awar ja roosipõõsastega palistatud see tee, mis teil ees seisab. Nõufogude-üht seisab weel faarena kapitalistlike tulemere rõngas; ilma otjastawa wõitluseta ei anna kapitalistiline ilm wõimu täest. Seda tuleb meeles pidada igal sam-

mul, iga töö juures; üleilmne proletaarne revolutsioon jääb juhtivaks tuleturniks terwel võitlusväerimnal, ja proletaarse revolutsiooni huvid olgu see mõõdupuu, see prooviviivi, mille järele otsustate, mis õige, mis vale, mis kõlblik, mis mitte. Misjulgused küsimused tegelik elu iganes teie ette saab — ärge ialgi unustage, et õige vastuse ainult selle kriteeriumi, selle mõõdupuu tarvitamisel leida võite.

Ülikool on annud teile juhi, võtme selle mõõdupuu tarvitamiseks — Leninini õpetuse. Meie partei pikast võitluseteest ja proletariaadi võidukäigust tunnete, misjulgune otsustaw tähtsus sel juhil on. Kui palju on olnud neid, kes endid pakkusid paremateks, õigemateks juhtideks, kuid nad on kas läinud töörahva vastaste leerii, või pidanud tunnistama, et nad eksisid, ja tulema leninismuse lipu alla. Sest kolmandat teed ei ole, nagu ei ole töörahva wabanemist ilma proletaarse revolutsioonita.

Misjulgune teie tööpõld ka olema saab — iga ala nõuab täit jõudu, täit hinge. Veel kaua tuleb jõudu pingutada. Olgu see poliitilise kasvatuse töö, olgu nõukogude töö, olgu majanduse ala, olgu kultuur- ehk haridusetegewus, igal väljal seisawad töötaja ees määratumad ülesanded. Keegi meist ei tea, kui kaua meil võimalust on rahus seda ülesehitamise tööd teha, millega meie nõukogudevõimu kindlustame ja üleilmse revolutsiooni kaitses wallisi lõwendame. Ja just sellepärast tuleb iga filmapiltu, iga jõukibet võimalikult kasulikult, võimalikult otstarbekohaselt tarvitada. Just teilt, enamarenenud, enam ettevalmistatud tööliselt ootab partei enastjalgawat tööd bürokratismuse augia-

tallide puhastamisel, kõigi nende moonustuste vastu võitlemisel, mis meie ehitamisetööd halvawad. Just teie peate olema selleks eelwäesalgaks, kes aitab proletaarsest revolutsioonilikkusest, partei distsipliinast ja ameerikalikust asjalikkusest luua ühtset töömeeodi, mida nõuab sotsialismuse ülesehitamine.

Kuid kõige selle tegelik töö, kõigi nende mitmekesiste ülesannete juures, mille täitmisele teid partei rakendab, ärge ialgi unustage, et põhikool ikkagi — elu ise on, et teie ülikooli lõpetamisega ammugi veel õppimist ei ole lõpetanud, et teil ikka ja ikka jälle oma teadmisi täiendada, ikka jälle nendesamade leninismuse allikate juure tagasi pöörduda tuleb, mis kunagi ei kuiva, waid ikka uusi juhatusi pakuwad, ikka uusi waatepiirisi awawad.

Ja veel üks soow lahnumisel: ärgu katkestagu see lahnumine teie sidemeid selle asutusjega, kus teie aastaid otta oma teadmisi täiendate, oma arusaamist ja waateid laiendate. Iga õpetaja, kes teile selles töös on kaasa aidanud, andis osakese oma hingest, oma elust, oma piietest ja tulewikulootustest teile ühes. Kõik õpetajad, terve ülikool elab teis edasi, töötab teie kandu hulkade seas, ja mitte ainult isikline huwi ei ole see, mis igatseb edaspidigi alalise sideme alalhoidmise järele. See on meie ühine töö, meie ühised ülesanded ja püüded; see on piite ka edaspidi kaasa aidata nende küsimuste lahendamisel, mis elu teie ja meie kõikide ette weeretab.

Jõudu siis kaasa! Partei ootab tööd, revolutsioon — võitlejaid. Kasutage seda, mis olete omandanud, õiglaselt, ausalt; siis täidate need lootused, mis partei, mis fogu proletariaat teie peale paneb.

H. Pöögelman

Sideme kindlustamisele

Selleks, et leninistiline õppus kommunistlikes ülikoolis järjekindlalt edasi areneks, tuleb tehtud töö tagajärgi ikka ja ikka jälle tegelikus elus järele proovida ja selle järele, kuidas praktiline töö üht ehk teist puudust nähtawale toob, neid kõrvaldada ja edaspidi endiste wigade eest hoida.

Üheks paremaks töö headuse katsepõlluks on komm. ülikooli lõpetanud õpilaste praktiline töö sotsialistlike ehitusetöö

alal. Iga ülikooli lõpetaja, kes tegelikule tööle asub, tunneb ja näeb oma töö juures kõige paremine, mispoolest ülikoolis omandatud teadmised puudulikud on või ehk hoopis puuduvad. Tegelik töö näitab peagi õpilasele, kes oma tegewust selles sihhis kontrollib, kus ülikooli õpetöös veel nõrkusi ette tuleb, kus see töö täiendamist nõuab. Ja kui üliõpilane, niipea kui ta üht ehk teist puudust märkab, sellest kohe

ülkoolile teatab, siis kindlustab see talle efiteks toetufe ülkoolilt oma puuduse parandamiseks, teifeks aga aitab ta seega suurel määral kaasa koolitöö parandamisele, tema õpeprogrammide ja õpewiiside täiendamisele.

Kõik kommunistilised ülkoolid on sellepärast oma endiste õpilastega sidemeloomisele asunud. Paljudel neist on sel alal juba suure wilumused ja head tagajärjed olemas. Sidemele on antud organiseeritud kaju. On loodud erilised sibebürood, mille ülesandeks on endiste õpilastega ühendust pidada, nendelt saada materjale läbi töötada ja ära kasutada, kui ka tegewas töös juhatusi ja näpunäiteid anda.

L. W.-R. K. Ü. D. juure loodi sibebüroo juba 1925. a., aga ei wõi öelda, et see endiste üliõpilaste ja ülkooli wahel kuigi kindla sideme oleks loonud. Kaks eelmist lõpetajatekogu on suuremalt osalt ülkoolile „kaduma“ läinud — sibe uudega on katkestatud. Alles wiimastel kuudel on sibebürool korda läinud mõne endise üliõpilasega uueste ühendusesse astuda.

See neseft arusaadam, et seefugune olukord loomulik pole ja kuigipalju selle suure katsepõllu kasutamist ei wõimalda, mida lõpetanud üliõpilaste praktikine töö endast kujutab. Seepärast tuleks niihästi ülkooli juhatusel, parteifollektiivi bürool kui ka õpilastel endil, eriti täna wustel lõpetajatel

kõik teha mis wõimalik on, et lähemas tulewikus sibe ülkooli ja lõpetanud õpilaste wahel elawaks ja tugewaks saaks. See tooks ülkooli töösse hulga uusi eluõpetusi ja annaks wõimaluse märgatud puudused parandada.

Tulewal sügisel jaab meie ülkool wiis aastat wanaks. Selleks päewaks korraldatawatele pidustustele kawatseb ülkooli juhatus ka kõiki jeni lõpetanud üliõpilasi kutjuda ja sel ajal nende konwerentsi pidada. Muidugi pole selle kawatjuse tegelik biwiimine kerge asi, sest Nõutogude-Üidu laia ulatuse juures on wõimata kõiki endiseid ülkooli õpilasi üle riigi kokku koguda. Kuid siiski wõib hea tahtmise juures wähe-malt suurema aja endistest lõpetajatest kokku jaada. See oleks kõige paremaks juhuseks ülkooli ja endiste lõpetajate wahel lähedat sidet luua ja jeda edaspidiseks kindlustada. Sibebürool ja teistel sellekohastel ajutustel seisab siin suur töö ees, mille wasta aegaste tuleb valmistada ja milleks ka wõimalikult kõiki endiseid õpilasi tuleb kaasa tömmata.

Täna wustelt lõpetajatel eriti tahakfime loota, et endiste aegade õpetumind asjata kaduma pole läinud ja et waremalt tehtud wead siin enam ei kordu. Loodame, et täna wune „lend“ kui üks mees ülkooli sibebürooga kindlasse ühendusesse astub ja tulewikus ülkooli leninistilisele õppusele oma kasulikfude näpunäidetega abiks ja toeks on. Urgu olgu ainusti seifimeest, kes lähleb ja kaob. E. A.

Õppetöö ja selle meetodid

Missuguseid teadmisi on omandanud meil täna wused ülkoolilõpetajad, missuguseid praktikilise töö wilumusi on nad saanud, mida wõime loota nende tööst ja missugused on ülkooli tegewuse tagajärjed eelmiste aastate lõpetajatega wõrreldes? — Need on küsimused, mis loomulikult tekiwad laiemates parteilistes ringides, kel ühel ehk teisel põhjusel wõimalik pole olnud meie ülkooli eluga ja tema kaswamisega lähemalt tutwuneda, seda enam et ülkool täna wu sügisel juba oma wiieaastast juubelit pühitseb. Kõige paremaks wastuseks nendele küsi-

mustele on ülewaade sellest „koolist“, mis meie üliõpilased on läbi teinud.

Järgnewate ridade ülesandeks ongi seltsimeestele üldist ettekujutust anda sellest „koolist“, millest täna wune lend on läbi käinud.

See „kool“ — teoreetiliselt ja praktikiliselt ette walmistatud järjekindla leninistilise parteitöölise kaswamise kool on wäga keeruline sisteem, milles orgaaniliselt seotud on meie õppetöö sisu, meetodid ja organisatsioonilised wormid.

Meie õppeplaanis, mis täna wu 100% võrd täidetud, on üle 25 õppeaine, mis

seesuguses järjekorras läbi võetakse, et see dialektilik-materialistilise ilmawaate ja ajalookäigu marksistlik-leninilise analiisi järjekindlat omandamist kõige enam kindlustab ja oskuse annab teadliselt meie wõitluse ja ehitusetöö keerulises olukorras teed leida. Seesuguse järjestuse väljatöötamine, selle „õppeplaani“ loomine on terve otsimiste ja katsete „kooli“ läbi teinud, ja eelmised aastad on selle all tuntawalt kannatanud. Praeguste lõpetajate tööd need õppeplaani haiglased murded enam palju ei takistanud, waid ained wõeti juba enam-wähem normaalselt selles järjekorras läbi, mis praeguses õppekawas ette nähtud.

Ettewalmistuse kursusel õppisid praegused lõpetajad järgmisi aineid: 1) loodus, ta rikkud ja jõud, 2) inimese majandusline tegewus, 3) ühiskondlised wahekorrad, 4) riigiehituse- ja poliitikaküsimused. I ülikoolikursusel: 5) majandusegeograafia, 6) ühiskonna wormide ajalugu, 7) ÜK(e)P ajalugu, 8) keemia, 9) füüsika, 10) füüsikaline geograafia, 11) looduseteadus. II kursusel: 12) majanduseteadus, 13) Wenemaa ajalugu, 14) Lääne ajalugu, 15) ÜK(e)P ajalugu, põhjalikum kursus, 16) sõjaasjandus, 17) refleksoloogia. III kursusel: 18) Idamaade ajalugu, 19) majandusepoliitika, 20) partei ehitus, 21) leninismuse alused, 22) ajalooline materialismus, 23) õigus ja nõukogude ehitusetöö, 24) ajakirjanduse alused. Peale selle õppisid üliõpilased esimestel kursustel weel Wene keelt, Eesti keelt ja matemaatikat; III kursusel, ühenduses wastutawa praktilise tööga, tehti läbi mitu praktilise töö seminaari. Kõigil kursustel olid kehaharjutustetunnid.

Kui õpeplaani õiges ja otstarbekohases kokkuseadmises juba teatud tagajärgi oli saadud, hakati meetodilises töös pearõhku panema pedagoogilise protsessi enda õigele organiseerimisele, abinõude otsimisele, kuidas kõige paremine tarwilist teoreetilist tagawara omandada. Tähepnanek keskendati sellepeale, kuidas õpetada omandatud teadmisi tege-likus elus arukalt kasutama, kuidas kaswatada aktiivset, iseseiswat parteitöölist. Parteikoolis kindlaste maad wõtnud õpetöö-metoodika, mis kommunistlike ülikoolide ja nõukogu- ja parteikoolide

wõrgu mitmeaastaste otsimiste ja mää-ratu kollektiivse loowa töö wiljana on wälja kujunenud, on nõndanim. „laboratoorne plaan“, — sisteem, mis nüüd peale parteiliste hariduseasutuste wõrgu ka ühiskondlise kaswatuse ja elukutsehariduseasutuste wõrgus edukalt laieneb. Selle „plaani“ sisu seisab selles, et kogu teadmiste omandamise sisteem mitte walmis, wormaalsete teadmiste mehaanilisel saamisel ei põhjene, tulgu nad õpetajalt wõi sarnase mehaanilise õppimise jaoks kirjutatud õpperaamatust — nagu see omene on kodanlisele koolile —, waid et kogu õpitaw materjaal kriitiliselt, uurides omandatakse — teatud teaduseharu põhiprobleemide iseseiswa läbitöötamise ja selgitamise teel, neid küsimusi dialektilise materialismuse walgu-sel käsitades ja praktika najal proowides — lähedalt ühinenud õpetajatekollektiivi juhtimisel. Oluliselt nõuab see sisteem õppijalt isetegewust, plaanilikkust, wastutawust töös, see on omadusi, mis töömehel, keda meie kaswatame, kõige tarwilikumad on.

Et seltsimeestele, kes pedagoogikaga tuttawad pole, selgemat ettekujutust töö-kooli õppetöö iseloomust anda, toome näite niisuguse teema läbitöötamisest, nagu 1905. a. rewolutsioon Wenemaa ajaloo kursusel. (Waja tähele panna, et sedasama ainet ka partei ajalugu käsitab, kus peajasjalikult partei taktikat ja strateegiat rewolutsioonis uuritakse).

Aine läbitöötamise aluseks on eriline, kaunis keeruline instruksioon, nn. ülesanne, mille õpetaja kokku seab, mis endas rea punktisi sisaldab: ta selgitab teema otstarbet (mida peab meile „1905. a.“ läbiõppimine andma), annab üldise töö-kawa, eraldab teistest eriti tähtsad probleemid, mille kallal waja põhjalikult juurdleda, juhatab materjaalisi — raamatuid, näitlikka õppewahendid, dokumentisi jne, mille abil wõib ühte ehk teist küsimust uurida, annab rea abiküsimusi ja kontrollküsimusi, mille abil ülesande läbitöötamist wõib ise järele katsuda. Selle ülesande läbitöötamiseks antakse umbes 15 tundi aega, nn. „laboratoorne kaksiknädal“. Töö lähtekohaks on nn. „eelwestlus“ (umbes üks tund), mil õpetaja õpperühma instruksioonilise ülesandega üksikasjaliselt tutvustab ja

täiendawaid seletusi ja juhatusi annab, kuidas ainet parem läbi töötada. Edasi töötab üliõpilane ülesande kallal iseseiswalt. Töö on keeruline. Küsimused rasked. Materjaal äärmiselt mitmekesine — siin on mõni lehekülg Pokrowskist, siis dokumendid parteiajaloo-lugemikust, Leenini artikkel, rewolutsioonist osawõtjate mälestused „Proletaarses Rewolutsioonis“ jne. Walmis järelt on vähe, need peab üliõpilane ise tegema. Kuidas kõik need materjaalid kokku korjata, kuidas neid nii lühikese ajaga läbi töötada ja omandada? Mõistagi, et kui õpilane ise peaks kõik need materjaalid kokku korjama (ja see on raske töö), siis nõuaks see palju aega, ja wahest oleks kõik sellekohased püüded tagajärjeta. Sellepärast on laboratoorse õppeplaani aluseks nn. õppeaine laboratooriumid („kabinetid“), mis üliõpilase iseseiswa töö baasideks on. Käesolewal korral korjab ajalookabinet igas uues ülesandes näidatud materjaalid kokku (raamatud, näitlikud õppewahendid, dokumendid jne), walib käsiraamatud, mis tööl wast waja wõiwad olla, töötab kõige raskemad materjaalid ümber kawadeks („skeemideks“), tabeliteks, diagrammideks, korraldab rewolutsiooni kohta käiwaid albumisi ja täiendawaks õppimiseks soowitawat kirjandust, lühidalt — loob nn. ülesandenurga, kus üliõpilane kabinetis tulles kõik leiab, mis tal tööks waja on. Nii wõib ta ülesande läbitöötamiseks ettenähtud aja, 15 tundi, terwelt materjaali süwenenud uurimisele kulutada, wõib lugeda, wäljakirjutusi teha, konspekterida, materjaali läbi mõelda, selle wäärtust järele proowida, põhilauseid kirjutada jm. Takistuste ja arusaamatuste puhul annab õpetaja talle nõu („konsulteerib“ teda). Sarnase ülesande nagu „1905. a.“ läbitöötamisel korraldatakse tingimata üks ehk kaks õppereisu rewolutsiooni-muuseumi. Ka need küsimused, mida muuseumis selgitatakse, on ülesandes ette nähtud ja muuseumi materjaal töötatakse läbi ja ei waadelda ainult, nagu harilikudel hulgalistel õppereisudel. Kui ülesande kallal töötamine lõppenud, siis tuleb õpperühma nn. lõpukonwerents, mille wälteel tehtud tööst kokkuvõteted tehakse, teemas leiduwaid kahtlaseksjäänud küsimusi selgitatakse,

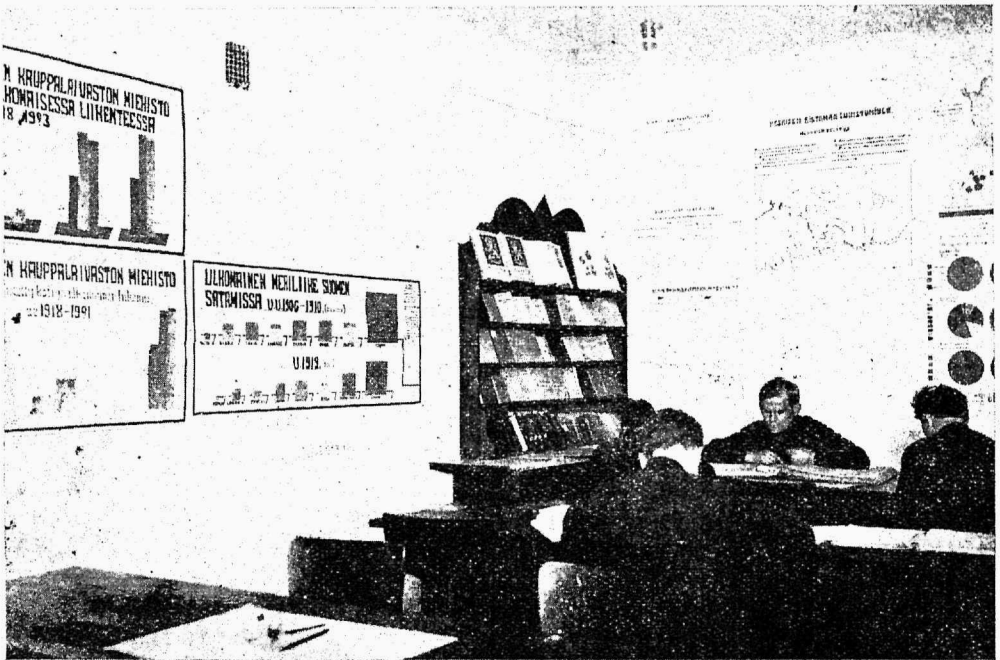
õpilaste teesised mõne põhiküsimuse kohta kriitiliselt läbi arutatakse, teema olewikuga seotakse ja kõik tulemused lõpulikult kindlaks määratakse. Lõpukonwerents kestab harilikult kaks kuni kaks ja pool tundi, mille järele üliõpilased järgmise ülesande juure lähewad.

Toodud näitest wõib näha, mäherdune elujõud sarnases õppesüsteemis on. Kui sellega arwestada, et kõik ühiskondlised ja loodusteadlised õppeained laboratoorsele plaanile on rajatud, et üliõpilane iseseiswatele otsustele ei tule mitte ainult raamatu ega dokumendi kaudu, waid ka mikroskoobi wõi ühe ehk teise keemia- wõi füüsikariista juures, kodujänese wõi roti lahtilõikamisel, kui arwestada õppereisude awarate wõimalustega, mis meil Leeningradis olemas ja mida meie igati kasutame,¹ siis peab tunnistama, et laboratoorne plaan on õppesüsteem, mis meie ülesannetele wastab.

Kahjuks sai praegune lõppew kursus ainult kaks wiimast aastat selle sisteemi järgi õppida, kuna ta kahe esimese aasta kestel kõige meie kooli loomiseajajärgu katsete all kannatas. See kursus pidi esimestel aastatel weel kõiki 6—8-tunnilise klassipingil istumise mõnususitundma — ruumis, kus õpetajad kateedril nagu kaleidoskoobis üksteise järgi mõöda wilksasid, lõpmata „õhuwärisemisest“ (ettelugemistest) pea walutama hakkas. See oli sisteem, mis inimesi meeleheitele wõis wiia ja mõndagi seltsimeest, kes nüüd edukalt õppimise lõpetanud, sundis ülikooli juhatusesse minema palwega, et laske tööpingi juure tagasi — ei ole „suuteline“ õppima.

¹ Toome siin lühikese ja wäga puuduliku nimekirja neist õppereisudest, mis praegused lõpetajad teinud: 1) Põllumajanduse-muuseum, 2) põllumajandusline puukool, 3) etnograafi-muuseum, 4) mäeasj.-muuseum, 5) geograafi-muuseum, 6) sterilisatsiooni-wabrik, 7) wõiwabrik, 8) elektri-jaam, 9) Wene kunsti-muuseum, 10) Ermitaash, 11) Ssheremetjewi palee, 12) Anitshkowi loss, 13) Peeter-Pauli kindlus, 14) peafüüsikaobserwatoorium, 15) botaanikaaed, 16) weewärk, 17) kaubajaam ja Oktoobri raudtee depoo, 18) tehas „Krasnõi Wõborshets“, 19) tehas „Russki Diisel“, 20) gaasiwabrik, 21) „Krasnõi Putilowets“, 22) optikatehas, 23) wabrik „Krasnõi Hiimik“, 24) kaubabõrse, 25) „Wolhowstroj“ ja palju teisi wabrikuid, muuseumisi ja õppereisukohte.

LÄÄNE WÄHEMUSRAHWUSTE KOMMUNISTLISE ÜLIKOOI LEENINGRAADI OSAKOND

Rahuskabinetid

Kahe wiimase aasta kestel laboratoorse meetodi alusel normaalselt töötades on tänawune lõpukursus suurel määral suutnud endiseid puudusi tasandada, ja nüüd lahkuwad üliõpilased koolist, kus nad peale teadmiste veel hulga wilumusi, oskusi on omandanud edukaks tegelikuks tööks, millest tähtsamad on, nagu eespool juba nimetasime: iseseisvus, kawakindlus, wastutawus töös — omadused, mida õppesüsteem loob.

Muidugi ei annud neid wilumusi mitte ainult teoreetilised uurimised. Palju suuremal määral on see mullu õppeplaanil wõetud üliõpilaste väga wiljaka wäliskoolitöö tagajärg — praktiline (organisatsiooniline ja propaganda-) töö ettewõtete algringikeses (rakukestes), külas, töös, mis mitte ainult tähtsat osa ei etendanud üliõpilaste parteilises kaswatuses, waid eriti wiljakalt mõjus ka teoreetiliste ainete käsitamisele, sest meie põhimõte õppetöö praktilisest kallakust ja õppimise sidumisest olewikuga, leidis nii kõige õigema lahenduse.

Loomulik, et laboratoorne süsteem wõrdlemisi keerulist, aga ühtlasi ka paenduwat organisatsiooni nõuab, ja ülikooli õppeosakond on praegu väga keeruline aparaat.

Terwe wõrk meetodilisi orgaanisi jälgib õppetööd igakülgsest. Meetodiline algring on teatud õppeaine ehk õppeainete grupe õpetajate kolleegium, niinimetatud õppeainekomisjon, millest ka üliõpilaste õpperühmade esitajad osa wõtawad. Õppeainekomisjon juhib kogu tööprotsessi teatud õppeaine ulatuses — ülesande kinnitamisest kuni üliõpilaste edasijõudwuseni. Niisuguseid õppeainekomisjonisi on meil seitse: 1) partei-ajaloo- ja leninismusekomisjon, 2) majandusteadusliste õppeainete komisjon, 3) ajalooliste õppeainete komisjon, 4) keeleteadusekomisjon, 5) nõukogudeõiguse komisjon, mitme sektiiooniga, 7) üliõpilaste-wäliskoolitöökomisjonide tegewust korraldatakse meetodilises kesk-komisjonis, mis kõikide õppeainete-komisjonide esimeestest ja üliõpilaste organisatsioonide esitajatest koos seisab. Eri-line tähtsus on õppeainete-komisjonidel meetodilises keskkomisjonis tarwilise õpe-

tajate-koosseisu walikul ja nende oskuste tõstmisel. Selles, wähemusrahwa komm. ülikooli väga raskes küsimuses, wõime wiimastel aastatel kindlaid edusammusi näha. Meil on praegu kindel pedagoogide põhikogu, kellest 60% ÜK(e)P liikmed ja kandidaadid on; ja 40%-il on üle 5-aastane pedagoogika-tööwilumus. Ülikooli töösse on pedagoogidena tõmmatud ka rida wastutawaid parteitegelasi. See kõik kokku wõimaldas wiimase ajal õppetöö wäärtust märksa tõsta.

Nagu ülemaalpool tähendatud, tugineb laboratoorne süsteem õppeainete laboratooriumidele (kabinettidele). Sarnaseid kabinettisi on ülikoolis praegu 11: 1) leninismuse, 2) majandusteaduse, 3) ajaloo, 4) keeleteaduse, 5) fiisika, 6) keemia, 7) bioloogia, 8) looduseloo, 9) sõja, 10) parteitöö, 11) metoodika. Kabinettide warustus on mitmesugune, aga algnõuded normaalseks õppetööks on igatahes täidetud. Eraldi peab nimetama hiljuti organiseeritud rahwuslisi kabinettisi (Eesti ja Soome), milles ülikooli poolt alatud väga tähtis töö kodumaa tundmaõppimise alal koondub ja mida wiimase ajal asutatud „Kodumaa uurimise assotsiatsioon“ esitab.

Ülikoolil on õppetöös veel rida teisi abiasutusi: raamatukogu umbes 30 000 köitega, klubi, õppereisude osakond, millest ruumipuudusel rohkem rääkida ei saa.

Laboratoorne süsteem, mis ehitatud kawakindluse, plaanilikkuse alusele, nõuab wastawat ajaarwestamist, tööorganiseerimist jne. Sellepärast ongi ülikooli kõige tähtsamaks elemendiks arwestus. Sel alal oleme wõrdlemisi palju kätte saanud, ja arwestuse wastaw korraldamine wõimaldas meile tööprotsessis tekkiwate organisatsiooniliste ja meetodiliste küsimuste asjalist lahendamist.

Lõpuks peab märkima tugewat sidet õppeosakonna ja üliõpilaskonna wahel, kes enda esitajate kaudu õppeainete komisjonides, akadeemialise komisjoni läbi aktiivselt osa wõtaw meie organisatsioonilisest ja meetodilisest tööst.

See on õppeosakonna asutuste (organite) lühike nimestik. Õppeosakonna eesotsas on õppeosakonna prorektor ja õppenõukogu.

Niisugune on üldjoontes meie kommunistlike õppetöö keeruline sisteem. Aga sellel keerulikkusel on ka tarwiline ühtlus ja selgus, mis wälja kujunenud meie arenemisekäigus, nagu seda nõudis meie töö kindel otstarbe — anda teooriaselt ja praktiliselt ettevalmistatud,

leninistliselt kindlat parteitegelast. Oleme arwamisel, et tänawune lõpetataw kursus enda teadmisi ja wilumusi julgelt laialistesse rahwahulkadesse wiib ja edukalt täidab need ülesanded, mis partei talle meie sotsialismuse ehituse töös annab.

Oppeosakond

Kommunistlike ülikooli õpilaste wäliskoolitöö

Iga ühiskonnategelane peab nõndasama hästi tundma igapäewast tegelikkust elu kui leninismust, mille õpetuse põhjale on rajatud proletariaadidiktatuur.

Praktikata mängime sõnakõlksudega, teooriata kobame pimedas.

Kommunistlike ülikooli õpilasi, kes neli aastat on sunnitud valmistusest eemale jääma, ähwardawad mitmesugused hädaohud, mitmesugustele kallakutele sattumine.

Seda rõhutas 13. parteikongress, kes oma resolutsioonis järgmised juhtnõõrid annab: „Partei- ja nõukogukoolide ja kõrgemate kommunistlike õpeasutuste lahusolek elust — see käib iseäranis wiimaste õpilaste kohta —, kursantide eemalolek kogu õpeaja wältel hulgalisest tööst, mis ühendatud on ka weel eemalejäämisega valmistuslikest tööst — kõik see loob niisugused tingimised, mis nende seas proletaarsele ideoloogiale wõõrast meeoleu ja kalduwusi ning järelandlikkust wäikekodanlikele mõjule tekitawad. Sellepärast peab parteilise kaswatusetöö ülesandeks partei- ja nõukogukoolide ning kõrgemate kommunistlike õpeasutuste õpilaste keskel olema nende sisteemiline ja sellejuures kollektiivne osawõtmine hulgalisest tööst wäljaspool kooli, mis seotud on lähedalt õpeasutuste üldise õpekawaga.“

See on: üliõpilaste sisteemiline ja kollektiivne osawõtmine hulgalisest tööst wäljaspool kooli kaswatab, karastab ja aitab üliõpilasi õieti seisukorda hinnata ja ülikoolist saadud teadmisi praktilise töö põllul kasutada.

Kõike meie õpilaste tööd wäljaspool ülikooli juhivad wäliskoolikomisjon, kuhu

kuuluvad ülikooli juhtiwad jõud, partei-kubernangukomitee Eesti ja Soome sektiiooni esitajad ja üliõpilaste esitajad.

Tänawusel (1926-27.) õpeaastal töötasid meie üliõpilased järgmistel praktilistel töödel:

	Õpilasi
1. Organisatsioonilisel parteitööl vähemuserahwuste seas	17
Sellesama töö peal wenelaste seas	47
2. Agitprop.-tööl vähemuserahwuste seas	31
Agitprop.-tööl wenelaste seas	10
3. Poliithariduslike töö	4
4. Ametiühisuste-tööl	5
5. Ühiskonnatööl ülikoolis	35
6. Parteitööl ülikoolis	19
7. Ajakirjanduse alal	10
8. Pioneeride-tööl	2
9. Kehalisel tööl	6

Kokku õpilasi 187

Wäliskoolikomisjoni tööaparaat on parteitöö-kabinett. Lõppenud õpeaastal laiendas ja süwendas see kabinett oma tööd omaette ruumide ja tööliste saamisega, endiste aastatega wõrreldes, õige tuntawalt.

Tõstame poliitkoolide juhatajate kvalifikatsiooni

Raiooni agitprop.-kabineti juhatusel on seminaariumide töö plaanikindlalt jalule seatud. Poliitringide juhatajate kvalifikatsiooni tõstmiseks asutati lühendatud poliitkoolide juhatajate seminaarium, normaal-poliitkoolide juhatajate seminaarium ja kom. noorsoo poliitkoolide juhatajate seminaarium.

Seminaariumide töö tagajärgedest kõneleb poliitkooli kuulajate tööliste üldine rahulolek meie üliõpilastega.

Peale selle parteitöö organiseeris õpeosakond veel agitprop.-seminariumi, organisatsioonilise parteitöö - seminaariumi ja poliithariduse-seminariumi — wastawa töö meetodite süwendamiseks.

Poliitringide juhatajatele, kes soovisid end meetodilistes küsimustes veel täiendada, muretses parteitöö kabinett sellekohast kirjandust.

Aeg-ajalt kutsuti kokku poliitringide juhatajate konverentsid, kus koolide seisukorda arutati ja praktilised sammud wälja töötati, millega koolide tööwiljakust wõis tõsta. See hoolas ettewalmistus andis koolides häid tagajärgi. Muuseum tuli see nähtawale poliitkoolide kuulajate kooskäimises, mis keskmiselt 86% ümber kõikus. See on õige suur protsent, kui silmas peame koolide seisukorda, eriti üldist õperaamatute puudust.

Suuremalt jaolt lõpetasid poliitkoolid oma töö tänawu täies koosseisus.

Loome tugewad sidemed wabrikutega

Et tugewamat sidet luua wabrikute ja kommunistlise ülikooli wahel, korraldas wäliskooli - komisjon poliitkoolide ekskursioonisi meie ülikooli kabinettidesse. Üldse käis nende ekskursioonidega ülikoolis 245 inimest, kes selle kaudu kommunistlise ülikooli õpetöödega tuttawaks said.

25. aprillil korraldasime sideõhtu, kus koolide kuulajad eestlased, soomlased ja wenelased üksteisele poliitkoolide tööst saadud mõjusid awaldasid. Kuna see sideõhtu üks esimestest sammudest sellel alal oli, siis jättis ta ettewalmistus ja läbiwiimine küll veel mõndagi soovida, kuid ta näitas ometi, et niisugused sideõhtud wäga tarwilikud on ja et neid ka edaspidi tuleb toime panna — muidugi, kõiki tähelepanekuõpetusi silmas pidades.

Üliõpilaste organisatsiooniline parteitöö wabrikutes

Suurem jagu üliõpilasi oli talwekuudel wabrikutes organisatsioonilisel parteitööl. Selle töö põhialused selgi-

tati wälja õpeaasta algul üldisel wabrikute parteisekretäride ja üliõpilaste ühisel konverentsil. Õpeaasta jooksul kutsus raioonikomitee mitu nõupidamist kokku, kus edaspidiseks tööks juhtnõõrised anti. Organisatsioonilise parteitöö seminaarium ülikoolis warustas üliõpilasi wastawate teoreetiliste teadmistega ja tegi kokkuwõited praktiliste tööde tagajärgedest wabrikutes. Ei saa ütelda, et seminaariumid praktiliste küsimuste ja üliõpilaste praktiliste wilumuste põimimises teoreetiliste kokkuwõtetega tarwilisel kõrgusel oleksid seisnud. Nii mõnigi puudus tuli nähtawale, mis tulewal õpeaastal tuleks parandada.

Üldiselt said üliõpilased nende ülesannetega toime, mis partei neile peale oli pannud. Mõne üliõpilase töö oli koguni silmanähtawalt wiljakas. Näituseks wõime tuua s. Agu, kes Samoi- lowi wabrikus töötas. Seltsimees Agu, kes sel õpeaastal ülikooli lõpetas, töötas seal mitmes uurimisekomisjonis ja tegi paljugi praktilisi ja asjalikka ettepanekuid. Mõned seltsimehed, selle wastu, ei olnud enesele praktilise töö tähtsust mitte küllalt ära selgitanud, mille tagajärjel nende töös loidus nähtawale tuli.

Lõppenud õpeaasta praktika põhjal wõime ütelda, et praktika üliõpilastele parteitöös õige paljugi andis; eriti lähen- das see üliõpilasi, kes suuremalt jaolt külast on tulnud, wabrikutööliliste ja õpetas neid ligidalt tundma Wene wabrikutöölise hingeelu, tema elawat rewolutsioonilist keelt.

Kahjuks ei osanud kohalised parteiorganisatsioonid mitte alati üliõpilaste praktika tähtsust õieti hinnata, mille tagajärjel wiimaste oskust igakord nii ei kasutatud, kuidas seda oleks wõinud kasutada. Näituseks seisis ühe jao üliõpilaste töö ainult koosolekutest osa- wõtmises, mis muidugi wähe annab.

Tulewal õpeaastal tuleks siin suuremat eeltööd teha, et kohalised parteiorganisatsioonid praktikantisi kohtadel rohkem igasugustel uurimisetöödel mitmesugustes komisjonides jne kasutaksid — see annaks ka üliõpilastele palju sügawama ettewalmistuse tegeliku elu jaoks. Samati tuleb soovida rohkem tähelepanekut praktilistele küsimustele

ja elulisemat juhtimist organisatsioonilises parteitöös väliskooli-komisjonilt, mis mõndagi puudust aitaks kõrvaldada.

Selgitame praeguolewat ümbrust

Tegelik elu weeretab meie ette ikka uued ja uued küsimused, millele töölistehulgad ülikooli praktikantidelt selget ja õiget vastust ootavad. Siin aitab viimaseid parteitöö-kabineti agitatsiooni-osakond, kus iga sündmus ja nähtus Nõukogude-Liidu majanduse alal kui ka ÜKP direktiivid üksikasjaliselt läbi töötatakse ja ära seletatakse.

Üliõpilaste töö maal

Õpetöö waheajal saadetakse üliõpilased enamiste Eesti, Soome ja Wene küladesse tegelikule tööle. Seal kasutatakse neid parteitööl, kommunistilise noorsoo, kooperatiivide, poliithariduse ja muude tööde alal. Selle töö juures ei saa meie siin pikemalt peatada, aga kuiwõrd külatöö meilt üldse suurt jõupingutust nõuab, siis on arusaadaw, et väliskoolikomisjon just sellele tööle isearalist tähelepanekut pöörab ja ta õpetunnid terawalt arwele wõtab, et neid õpilaste ettevalmistamisel kasutada.

L.

Sisemine parteiline kasvatusetöö ja selle puudused ja ulatused

Meie kooli ülesanne on kasvatada teoreetilistelt rautatud ja ideoloogiliselt järjekindlaid parteitegelasi — elukutselisi revolutsioonääriisi. Seda suurt ülesannet võib meie ülikool ainult siis rahuldavalt täita, kui kõik tema ühtselt osad ja osakesed hästi koostöös töötavad ja oma ülesandeid korralikult täidavad.

Mitte väike ei ole ülesanne, mis siin sisemisel parteilisel kasvatusetööl täita on, mis partei kollektiivi ja peaaegjalikult kollektiivbüroo olgadel seisab. Meie ülikooli kollektiivi töö on aga oma iseloomu poolest märksa teistsugune kui tööstuseettemõtete ja üldhariduslike kõrgemate õppeasutuste ja teatud määral isegi Wene komm. ülikoolide kollektiivi töö. Seal on kollektiiv terve asutuse juht, siin on ta tegewus sellelabi piiratud, et k. ü. juhatus partei keskkomitee määratud on ja otsekohe tema juhatusel all töötab; seega jääb kollektiivile peaaegjalikult laialdane töövõrki siseparteilise kasvatusel alal.

See kasvatus nõuab aga siin rohkem jõupingutust, oskust ja organisatsioonilist paenduvust ja siduvust kui Wene komm. ülikoolis. Meie ülikool on koos kahest isesuguse kultuurilise tasapinnaga rahmusest, kel omatorda mitmesugused kihitused. Keelelistel põhjustel pole võimalik kõikide üliõpilaste ja isegi juhtivate seltsimeeste wahel ligidaid sidemeid luua. Üliõpilaste spetsiaalne seifutord, eluõpetused, eluolulised harjumused ja parteitöö praktika on mitme-

sugused. See sunnib meid täieste omapärast töötamise süsteemi looma, mis meie oludes kindlustaks õige parteilise kasvatusel.

Kõige parem parteilise kasvatusetöö worm on muudugi ühine kollektiiv ja üldine parteiliste koosolek. Aga keelelistel põhjustel olemel läinud paralleelsetele aruannetele, kusjuures aga üldkoosoleku mõiste ja mõju ikkagi alale jääb. See sisemine ja organisatsiooniline ühtsus mõjub terwendavalt igasuguste võimalikkude lahkpüüete wasta.

Teine parteilise kasvatusetöö worm on parteiringid. Meis ringides töötatakse läbi kõik partei kongresside ja konverentside otsused, arutatakse kollektiivi siseelu se puutuwaid küsimusi ja eluolulisi wõõrastuwaid nähtusi. Just wiimaste küsimuste arutamise peale on aga kollektiiv siimaani suutnud wähe rõhku panna, ja seda puudust tuleb tulewal õppeaastal parandada. Parteiringid peawad muutuma laboratooriumiteks, kus igasugused meie sisemises elus ettetulewad nähtused kohase hindamise ja tarwilisel korral kohase arstirohu leiaksid.

Kolmas tähtsam parteilise kasvatusetöö worm on sektorite üldkoosolekud. Kuni käesolewa õppeaastani peeti neid liig harwa ja arutati nendel peaaegjalikult õppetöösse puutuwaid küsimusi. Alles lõppenud õppeaastal on õige tee leitud sektorite koosolekute kaudu tähtsamat osa parteilises kasvatuses korraldada.

Parteilabinett

Sektorite kolmikute loomine ja koosolekute korraldamine ei puuduta üldise kollektiivi ühtsust, mis kui täieõigusline parteiline organisatsioon alale jääb ja mille otsused parteiringid ja sektorite kolmikud ja koosolekud teostavad ja sündendavad.

Meie ülikool peab eeskätt partei rahmuslikele sektioonidele töölist andma. Need peavad ülikoolis praktiliselt tutvunema kõigi parteitöö aladega, et nad kooli lõpetades tunneksid niisugasti vähemuserahmuste, kui ka üleüldiselt parteitööd termelt. Sektorite üldkoosolekutel arutame ja õpime tundma eriti endi tulewast töövälja ja selle tingimisi. Siin ühendame Marksi-Leenini teooriat tegeliku eluga. Siin harjuvad õpilased tarvitama Leenini meetodi konkreetsete küsimuste lahendamisel — nii siin kui sealpool traataeda. Ja möödakäinud õppeaasta wilumusel lubawad tõendada, et sektorite koosolekud aitafid mõndagi waieluse all olewat küsimust lahendada, terwendafid tuntawalt õpilaste omawahelisi wahekorde ja tasandafid juba mitu aastat kestnud „poliitilisi“ õõrumisi.

Meie ülikool ja tema õpilased on ümbritsetawa ühiskonna saadus: üliõpilased on tulnud tööliste ja talurahwa seast siin ja sealpoolt traataeda. Meie näeme siin

peaasjalikult nelja kihitust: ühed on pärit ja üles kaswanud mahajäänud Eesti asundustes, kus töötafid nõutogude eht noorteühifuse tööl. Teised on olnud Eesti asundustes partei- ja nõutogudetööl, on aga ise mujalt pärit. Kolmas kiht on alles hiljuti Eestiist tulnud poliitilised tegelased, kel aga nõutogudetord tegelikult tundmata ja keeleostkaminegi puudulik. Lõpuks neljas kiht, kes on töötanud EAP ridades, kes ka Nõutogude-Viidus parteitööd on teinud ja kel tuttav on elu mõlemal pool piiri. Kõik need kihid toowad endiga ühes kogu oma endise ümbruskonna head ja pahad harjumused ja mitmesugused elu-olulised waated. Siin sättuwad nad ühelt poolt suurlinna õhkkonda, millel mitmesugune mõju iga üksiku kihi peale on, kuna teiselt poolt ülikoolis maksaw kord suuremale jaole weidi wõõras on. Kõik need mitmesugused olused seasmiselt ühte liita, igasugused konarlused wahekordades kaotada ja ühine kommunistiline pere luua — see on suur ülesanne ülikoolil ja eeskätt kollektiivil, ja seda on wõimalik teostada ainult kõikide ülikooli organisatsioonide kaastegewusel.

Üks tähtsam kaswatusetöö tegur on ühiskelumaja ja üliõpilaste ratsionaalne korteritesse paigutamine. See siin oleme

internatsionaalsuse põhimõtte tarvitusele võtmisega õige joone tabanud, mida partei ringide järele forterisise paigutamisega ainult täiendada tuleb.

Mitte väitse tähtsusega pole ka klubi meie kasvatustöös. Seni ajani on klubi üliõpilaste puhkepaigaks püüdnud olla, aga pole oma eesmärgi täiel määral kätte saanud. Ta on jäänud peaaegselt õpilaste hariduse täiendamise kohaks, ja sedagi mitte kõige paremate tagajärgedega. Meie klubis on vähe korraldatud ettelugemisi ja waieluseõhtuid praeguse aja kirjanduse, kunsti ja teatri üle. Ei mõi aga olla hea ühiskonnatöölaine, kes ei tunne kirjandust ega kunsti. Ja sellepärast tuleb terwitada kollektiivbüroo otsust, mis klubi tähelepanekut nende küsimuste peale juhib.

Üks suurem puudus meie kasvatustöös oli see, et meie proletaarset ühiskondlistest elust eemal seisime. Selle eesmärgiga kiinitasiti kollektiivbüroo ühes ülikooli juhatusel I ja II kursuse õpilasi wabrikute kollektiivide külge, kus nad Wene töölisklassi igapäewasest tööst saamad tegelikult osa võtta ja Leningradi revolutsiooniliselt proletariaadilt tegelikult õppida. Et aga komm. ülikooli

õpetaja ka hea propagandist peab olema ja mõistma arusaadavas feeses hullkadele iga küsimust ära seletada, selles olid peaaegu kõik meie III kursuse õpilased wabrikute parteikoolide juhatajateks määratud. Lõppemal õpeaastal juhatajaid Eesti sektori õpilased 9 Eesti ja 16 Wene parteikooli, mis neile igatahes väga hea praktika-kool oli.

Meie III kursusel, kes täna oma ettevalmistuse lõpetab, seisab palju raskem tööwäli ees kui Wene komm. ülikoolide lõpetajatel. Nad paisatakse üle Liidu ääretu maa-ala laiali, tihti sarnasesse kohta, tuhu kommunisti jalga arwaste on ulatanud ja kus tihti pikemat aega tuleb ilma ühegi juhtnõbrita töötada. Meie lõpetajad teawad seda, aga nad ei kohtu raskuste eest tagasi.

Meie kollektiiv on olnud järjekindlalt leeniniline kollektiiv. Ta on kindel töölisklassi revolutsioonilise jõu peale. Ja see asjaolu, et meie lõpetajad on saanud oma parteilise kasvatuse Leenini-linna parteiorganisatsioonilt, lubab meid loota, et nad ka peale ülikooli lõpetamist on järjekindlalt leeninlased, kelle kätte partei oma kasvatustöö hullkades mõib usaldada.

R. M.

Kommunistilise noorsoo kollektiivi tööst ja ülesannetest L.W.-R.K.Ü.L. osakonnas

Kommunistlisesse ülikoolidesse wastuwõtmise tingimised üldiselt ei wõimalda noorkommunistidele nendesse pääseda.

Meie kui wähemusrahwuste kommunistiline ülikool ei saa nendest tingimistest täielikult kinni pidada, sest tal ei ole sarnast sisseastujate walikut kui Wene rahwusel. See on arusaadaw, sest et need rahwused, kes siin õpiwad, on oma suures enamuses weel kapitalistlike korra ikke all. Nõukogude-Liidus on neid vähe ja needgi üle terve Liidu laiali pillatud. Siit järgneb see, et iga aasta meie ülikooli teataw osa kom. noorsoo ühisuse liikmeid tuleb, kellest osa weel partei kandidaadidgi ei ole.

Milles seisab siin nende organisatsioonide töö?

Esiteks peab tähendama, et ülikoolide juures olewate kom. noorsoo kol-

lektiivide töö palju teistsugusem on, kui tööstuse-ettewõtete kollektiivides. Eriti ja iseäranis on ta seda meie kommunistilise ülikooli juures.

Üheks peaiseäralduseks meie kollektiivil on see, et tema ligikonnas ei ole väljaspool ühisust olewaid noortehulkasi. Teiseks see, et ülikool õppeasutus on ja pealegi niisugune, mis kõrgeste kvalifitseeritud parteitöölisi ette walmistab.

Peaõpaineiks peab siin olema ja ongi marksism ja leninism. Siin tuleb poliitilise hariduse tööd teisiti korraldada kui teistes kollektiivides.

Meie kollektiivi põhiülesanne on ühes partei kollektiiviga ja ülikooli juhatusel koolis olewatest noorkommunistidest teoreetiliselt ja praktiliselt tugewaid ÜKP liikmeid ja tegelasi

kaswatada. Tema töö peab selles seisma, et nõndanimetatud „noorteliinis“ läbi töötada kom. noorsoosse puutuwait küsimusi, neid põhjalikumalt tundma õppides.

Peamomendiks kollektiivitegewuses on tema üldkoosolek, kus noorsoosse puutuwait küsimusi arutatakse. Küsimused, mis põhjalikumalt läbitöötamist nõuawad, wiiakse sektorite koosolekutele ja selleks organiseeritud noorteringidesse. Sektorite koosolekud on tingitud peaasjalikult sellest, et kõik noorkommunistid Wene keelt ei oska, mis õige suureks takistuseks on kom. noorsoo õpi- ja ka praktilises töös.

Parteiliste küsimuste läbitöötamisest wõtawad noorkommunistid osa parteiringides, kuhu nad selleks kinnitatud. Kom. noorsoosse puutuwait küsimuste läbitöötamisel ja selgitamisel on kollektiivitöös suur tähtsus sellepärast, et neid küsimusi õppeprogrammis iseseiswalt ei käsitata, waid ainult parteiajaloo teiste küsimuste hulgas läbi wõetakse.

Praktiliselt tegutseb suur osa noorkommunistis, eeskätt ettewalmistuse ja I kursuse õpilasi, sisekooli tööl. Siin töötawad nad wabatahtlikkudes ühisustes (Mopr, Oso-awiohiim ja teised), kohalikus ametiühisuse-komitees, klubis, akadeemialistes komisjonides jne.

Ligemas tulewikus hakkawad rahwusliste kabinettide juures töötama noorsoo-ringid, kelle ülesandeks on ligemalt selle maa rewolutsioonilise noorsoo liikumist tundma õppida, kust nad ise pärit on.

Lõpuks mõni sõna tööst wäljaspool ülikooli.

Kaks korda aastas käiwad õpilased praktilikal, suuremalt osalt maal wähemusrahwuste tööl.

Praktilisele tööle saatmine sünnib gruppedes. Igas gruppes on noorte hulgas töötaja. Aastate kestel on need „noorte hulgas töötajad“ suure töö ära teinud. Waewalt leidub Nõukogude-Liidus raiooni, kus nad pole käinud ja noorte kollektiiwide elustamisele ja nende tööle kaasa aidanud. Peale selle on kogutud hulk wäärtuslikka teateid wähemusrahwuste noorte kollektiiwide töö ja tegewuse kohta S.N.W. Liidus.

Suure hulga tööd on meie noorkommunistid teinud ja teewad Leeningradi linnas. Siin töötawad noorkommunistid wähemusrahwuste haridusemajades, poliithariduslisel tööl ja mitmesugustes ringides. Paljud juhatawad noorte koolisi, töötawad wabrikute kollektiiwides, raioonikomiteede juures ja nii edasi.

Siin õpiwad nad ise praktilist tööd ja kannawad ülikoolis omandatud teadmisi otsekohe laiaadesse hulkadesse.

O. Hanson

Mälestused ja elu-olu

Neli aastat kommunistlises ülikoolis

Täna wu annab Eesti sektor parteile teise normaalwäljalaske komm. ülikooli lõpetajaid. Sotsialistline ehitustöö SNW-Liidus ja kodanluse kukutamiseks kangelaslikku klassiwoitlust pidaw Eesti proletariaat saab rea Marxi-Leenini õpetusega warustatud wõitlejaid juure.

Käesolewa aasta lõpetajate hulgas on mõnigi komm. ülikooli esimestest sisseastujatest — ühed, kes nõrga ettewalmistuse pärast sunnitud olid kaks aastat ühel kursusel õppima, teised, kes waheajal praktilisel tööl olid.

Suur osa praegustest lõpetajatest sai kooli esimestel aastatel õppeprogrammide ja metoodika alal rasket otsimiseajajärku tunda, mis õppimise peale eitawalt pidi mõjuma.

Peaõpeainetes on nüüd juba programmid wastawalt wälja kujunenud ja metoodikas laboratoorne meetod püsiwa seisukoha wõitnud.

Tähtsamatest momentidest möödäläinud õpeaja kestel wõiks nimetada järgmist: Teooria ja praktika sidumine, mis kooli esimestel aastatel peaaegu täieste puudus, wiidi läinud 1926-27. õpeaastal õige laias ulatuses läbi; tule-

wikus on ainult waja seda täiendada ja edasi arendada.

Kuna eelmistel aastatel õppus kuiwa teoreetilist iseloomu kandis, siis leiame mõõdaläinud õpeaastal elawa sideme teoreetilise Marxi-Leenini õpetuse ja keewa elu wahel wabrikus ja maal.

Seesugune kindel side loowa tööga wabrikus ja maal annab õpilastele mitmekülgse arenemise ja elu tundma-õppimise võimalused, mida ükski kodanline kool ei suuda teha.

Niisugune õppimine võimaldab meil ühiskonnatööl mineku teoreetiliste teadmiste tagawaraga warustatult, mis rikastatud on meid ümbritsewa tegeliku elu õpetustega. See aga annab noortele ühiskonnategelastele julgust, jõudu ja oskust mitmesugustel ühikonnatöö aladel tegewust alata.

Üheks tähtsaks küsimuseks õpetöös on õpetajate ja õpilaste wahekord. Loomulik, et paljud wanadest pedagoogidest alguses ei suutnud töolistest ja talurahwast õpilastega soowitawat wahekorda luua.

Polnud alguses wähe juhtumisi, kus teatud õpetajaid nende kodanlikes koolides sisseharjunud kommete ja meetodiliste wõtete pärast ei sallitud. Loomulik, et paljud kodanlikes koolides töötanud pedagoogid endale ette ei suutnud kujutada seltsimehelikku wahekorda õpilastega, kellel „jämedad“ kombad ja kulunud käed.

Sellest ebaloomulikust wahekorras õpilaste ja paljude õpetajate wahel oleme mitmeaastase koostöötamise juures täieste üle saanud.

Professorid, kes 1923. a. lubamatuks haawamise pidasid, kui õpilane neile seltsimees julges ütelda, tunnawad endid nüüd õpilastega õpetöös täielikkude seltsimeestena.

Eriliseks nähtuseks Eesti sektori ajaloos kuni 1925-26. õpeaastani oli sidemepuudus Eestis wõitlewa proletariaadiga, tema klassiwõitlust juhtiwa EKP kaudu.

Oli isegi aeg, kus sidet ja üksmeelt EKP organisatsioonide ja juhtidega pidi ettewaatlikult warjama, kui sektori juhtiwate jõudude tagakiusamise alla ei tahetud sattuda wõi pahemal juhtumisel

kõlbmata õpilasena koolist wälja lennata.

Arusaadaw, et seesugune olukord mitte ainult eitawalt õpetöö peale ei mõjunud, waid paljudel õppimise täieste wõimatuks tegi.

Ka sellest, peab tähendama, kõige eitawamast nähtusest on Eesti sektor juba paar õpeaastat waba. Nüüd wõib Eesti sektor õigusega tunnistada, et tal kõige lähedam side on Eestis wõitlewa töörahwaga. Seda sidet teostatakse nüüd otsekohe EKP juhtiwate jõudude kaudu, kes Eesti sektori tegewusest ja juhtimisest kõige lähemalt osa wõtawad.

Kõigist nimetatud wäärnähtustest on Eesti sektor üle saanud, mis õppimajääjate ja uute õpilaste õppimisewõimet märksa suurendab. Jääb soowida õpetajaskonnale, õppimajääjatele ja uutele õpilastele — luua endi wahel seltsimehelik wahekord ja kollektiivne koostöö, mis võimaldab igasugustest raskustest ülesaamist.

Head edu ja jõudu õppimajääjatele! Rewolutsioonilist mehisust ja leninistlikku kindlust wõitluseleminejatele!

A. O.

Astume tegelikule tööle — leninismuse põhimõtteid elusse wiima

Meie õpiaeg sattus ühte tähtsama ajajärguga enamlaste partei ajaloos, kus igasugused kõhklewad elemendid püüsid leninistlike partei ühtlust lõhkuda. See omakorda karastas meid, aitas meid leninismuse sõjariista teritada, kihutas meid weel hoolsamalt leninismust uurima, temasse süwenema, mis meid edasi wiis ühisel ja üldisel sihil — partei kaljukindlat ühtsust alal hoida.

Wõib olla tuleb meil tegelikul tööle weel nii mõnigi kord wõitlusesse astuda leninismuse käänamiste ja wäänamiste wastu ja partei ühtsuse eest. Loodame selles wõitluses wõitjaks jääda leninistlike õpetuse ja dialektika abil, mida kolmeaastase õppimisega omale omandanud L. T. K. ülikoolis, praktilisel tööle ja elunähtustest.

Üle tegelise töö läwe astudes ei tohi meie siiski oma wõimisi liig kõrgeks pidada. Peame oskama objektiivselt

hinnata niihästi oma jõudu kui ka tööd, mis meil ees seisab. Peame teadma, et esialgu töös nii mõnigi raske silmapilk võib ette tulla, mis suuremat wilumust nõuab. Seda peame ette nägema, kuid sellepärast mitte pead longu laskma, waid oma kalli juhi ja õpetaja poolt rajatud põhimõtteid ja õpetusi wääratumata järjekindlusega elussewiima.

Ainult siis wõime öelda, et oleme partei poolt meie peale pandud lootused täitnud. Siis wõime öelda, et oleme sotsialismuse maja alusmüüri wäärtuslised rajajad.

Seda teed edasi ühisel jõul!

O. Pastak

Mälestused „katsejäneselikkuse“ - ajajärgust

Igas õpeasutuses, eriti aga kommunistlikes ülikoolis, mis töolisteklassist sellekohase teoreetilise ja praktilise kaswatusel teel uue ühiskonnakorra ehitajaid peab ette walmistama, etendawad õppimise- ja õpetamise wiisid ehk n.n. õpetõõmetoodika suurt osa.

Fr. Mehring laseb oma „Lessingulegendas“ Lessingut ütelda: „Raamatud woiwad minule paljugi õpetada, aga millalgi ei tee nad minust inimest. Ma otsustasin õppida nõndasama ilma ja inimesi kui raamatuidki.“

See ütetus käib küll teooria ja praktika sidumise kohta õpetõõs ehk üldse õppimise juures. Teda võib aga üles seada ka teisest seisukohast: kas ma ise (õppiija) tegeliselt raamatutest õpin, wõi olen ma ainult passiwne pealtkuulaja ja wõtan mehaaniliselt wastu, mida mulle õpetatakse — tagajärgedest võib ühiseid jooni leida.

Oma juba peaaegu wiieaastase kestwuse ajal on meie komm. ülikool sel alal pika otsimisetee läbi käinud, ja wast ainult wiimase õpeaasta kohta võib ütelda, et see enam-wähem kindlates õpemetoodika roobastes mõõda läks.

Meie, ülikooli teise kutse õpilased, kannatasime aga selle all „katsejänesepäiwi; tuli läbi elada lektsoonide (ette lugemiste) õpewiis ja katsete tegemise ajajärk, enne kui laboratoorse meetodi

juure peatama jääme, millega nüüd kooli lõpetame.

Ettelugemiste meetodi, esiti ringi, hiljem grupi töödega seotult, tarwitati weel 1924. a. lõpuni; ta sisu seisis selles, et õpilane oli lektori passiwne kuulaja, ilma et ise aine läbitõõtamisest oleks tegewalt osa wõtnud, ehk see isetegewus sündis õige wäiksel mõõdul. „Nahawedajatele“ oli see muidugi kasulik; oli ju weel 1922-23. õpeaastalgi patju klassi kaasa toodud, et lektiooni ajal magada ehk vähemalt lamades kuulata. See oli wõimalik muidugi sellepärast, et õpilaste grupid liig suured olid, nii et õpetaja silm igalepoole ja „nõtru usus“ kinnitama ei ulatanud. 1923-24. õpeaastal wõis ainult weel selle „haiguse“ jälgi näha, sest juba waheaeg uuele õpewiisile minekulgi enam seesugust mõnususit maitsta ei lubanud.

Laboratoorne meetod ise enesest seisab selles, et õpilast aktiwselt, iseseiswalt õpitõõsse tõõmata, et talle mitte enam walmisnäritud materjaali hammaste wahel ei topita, waid tooresmaterjaal kätte antakse, mis ta iseseiswalt, wastawate õpetajate kui metodistide juhatusel all peab läbi tõõtama.

Muidugi ei läinud ka see muutus libedaste läbi; kulus terve aasta aega (1925. a. algust kuni 1926. a. alguni), enne kui ühelt meetodilt teiseni jõuti, ja mõjus see eestkätt nende õpilaste meeleolu peale, kes juba „ammu“ lektsoonidesse olid süwenenud. Teiseks mõjus ta nendesse, kelle wõimed nõõrgad, arenemise tasapind madalam, Wene keele oskamine nõõrgem oli. Wiimased awaldasid siiski rohkem püsiwust, kuna esimestel õige tuuline meeleolu tekkis. Omakorda mõjus selleks teatawa piirini kaasa ka õpetajate oskamatus uue meetodi tarwitamisel, kabinetide ja laboratooriumide puudulik sisseseade jne.

Agakuigi see „katsejänesepõliwalus oli ja meie tõõ ja tegewuse peale mõju awaldamata ei jättnud, wõime siiski ülikooli lõpetades öelda, et wiimase aasta õpewiis meid iseseiswaks, aktiwselt tõõliseks kaswamise teel paljugi edasi aitas, meile õige meetodi kätte andis, mis meie tõõwiljakust tegelikus elus kahtlemata tõõstab.

Lõpuks tuleks mõni sõna ütelda ka õpilaste „koduse“ elu kohta, milles samuti mõndagi on muutunud, mõndagi paranenud. Majandusliselt on õpilase seisukord enam-vähem rahuloldawalt korraldatud; kadunud on wäsitawad ja tuimendawad koosolekud werstapikuste päewakordadega; üldine õhkkond, ka omawahelises läbikäimises on märksalt asjalikumaks, tööle soodsamaks muutunud. Siiski on siin veel mõndagi, mis edaspidi sügawat tähelepanekut nõuab. Ma nimetan näiteks õpilaste aja ratsionaalset jagamist ja kasutamist. Siia ei ulata õpeosakonna ega koolijuhatause käsi sedawõrd ligi kui õpemetoodikas, ja üliõpilased ei ole ise veel küllalt ratsionaalseid meetodisi wälja töötanud. Unustatakse mõnikord ära, et see, kes õieti puhata ei oska, ka õieti tööd teha ei saa. Seda peaks iseäranis silmas pidama just sellepärast, et töökoorem sugugi mitte wäike ei ole ja ülejäänud aega mitte raisata ei wõi. Aga loodame, et üldine ratsionaliseerimine ka siin sügawamat mõju awaldab ja seega ka koduse elu kaudu üldisele kaswatusetööle kaasa aitab.

O. Pastak

Mis kommunistiline ülikool minule andis

Aastal 1922 noorte koolist lahkudes tundsin, et liig nõrk olin poliitiliste küsimuste lahendamistes, millega tegelikus elus kokku tuli puutuda. Sellest wäljamineks seadsin oma ligemaks eesmärgiks kõikide olemasolewate wõimaluste juures edasi õppida. See püüe läks täide. 1923. aasta sügisel, mil wõimaluse sain L. t. komm. ülikooli õppima sõita. Kohale jõudes hakkasin hoogsalt tööle.

Aastad kadusid kiireste; iga aastaga laienes silmaring.

Hakkasin elunähtustest koguni teistmoodi aru saama kui enne. Ühiskondlised sündmused, mis enne nii keerulised ja arusaamatud paistsid olewat, näiwad nüüd palju lihtsamad ja arusaadawamad. Mäletan 1924. a. suwe, kui praktilisele tööle sõitsin, täis kõige paremat püüet neid teadmisi, mis aasta wältel olin omandanud, teistele edasi anda ja praktilise eluga kuidagi siduda; kuid see õnnestas õige wähe, pahemal juhtumisel äpardas täieste. Talunikud nõudsid otsekohe nende igapäewaste majandusliste küsimustega seotud nähtuste lahendamist ja juhatust ühes kui teises nende huwidesse puutuwates küsimustes.

Esialgul langes minu meeleolu selle juures. Näis nagu oleksin aastase õppimise järele veel saamatumaks muutunud. Kuid peagi mõistsin, et veel rohkem tarwis on süwendada ja nimelt praktilise elu õpetustesse.

Teise ja kolmanda õpiaasta järel tundsin, et sel alal juba rohkem wilunud olin. Oskasin jutuajamisel, kõnes jne õpitud teooriat talurahwa huwidega ja majandusliste küsimustega siduda, kuigi wast veel mitte alati ja wõib olla nõrgaste, kuid siiski järjekindlalt. Nüüd, neljanda õpiaasta lõpul, tunnen et seda olen omandanud, mis enne puudus ja mida soowisin saada.

Wõib isegi öelda, et rohkem olen saanud kui alguses arwata wõisin. Olen omandanud oskuse mitmesuguste poliitiliste küsimuste lahendamises teed leida. Olen omandanud suute ajaloolisi sündmusi nende õiges walguses näha, millest enne ainult tume ettekujutus oli. Olen omandanud kindla marksistilise ilmawaate. Olen õppinud tundma oma waenlasi ja nende wastu tarwitama terawat sõjariista — leninismust, millega warustatuna julgelt tegeliku töö juure wõin asuda.

G. Urb

Piltidega ilustatud ajakiri linna- ja maa-naistööliste leht Lenin-
graadis 4 korda aastas ilmuma. Esimene nummer ilmub 15. juunil. Tellimise-
hind 4 numbri, see on terve aastakäigu eest kõigest 40 kopikat.

Tellimiseaadress: Ленинград, Фонтанка 53, „Кюльвая“

Meie rewolutsiooni iseloomust ja wõidurikka sotsialistlise ehitustöö wõimalustest

S. N. W. Liidus

N. Buhaarin

(Järg)

Kuna A. A. Bogdaanowi seisukoht iseäraliselt algupärane on, siis toome sellest iseloomustawamad kohad täielikult ette. Oma wäikeraamatus „Sotsialismuse - küsimused“ 38. lk kirjutab autor nii:

„Inimisesoo plaanikindel organiseerimine oleneb organisatsiooniliste wilumuste üldistamisest ja ühiskondlikuks muutmisest; sellele plaanikindlusele käib eel organisatsiooniliste wilumuste teaduslikus wormis kristalliseerumine. Kui seda ei ole, siis tähendab et ajaloolised tingimised selle ülesande otsustamiseks weel mitte küllalt walmunud pole. Ta on sama wõimata kui masinatega walmistamise sisteem ilma loodusteadusliste ja tehniliste eeltingimisteta, ilma teaduse edusammudeta, mis tehnilisi oskamisi üldsustawad ja ühiskondlikuks teewad.“

Ja edasi, 68. leheküljel:

„Proletariaadi kultuurne iseseiswussetus on praegusel ajal kahtlemata põhine tõeasi, mida me ausalt peame tunnistama ja millest lähema tulewiku programmi kokkuseadmisel peab wälja minema. Klassikultuur — see on tema organisatsiooniliste wormide ja meetodite summa. Kui see nii on — mäherduse tige da hirwitusena ehk jälle lapseliku arusaamatusena tunnudwad siis need projektid, mis wiiwitamata kõige radikaalsemat, ajaloo kestel ennenägemata keerulist ja rasket organisatsioonilist ümberehitust üleilmses ulatuses proletariaadile tahawad kaela suruda! Ja seda siis, kui meie silmade ees proletariaadi oma organisatsioonid tihti lõhenewad ja kokku warisewad. Sagedaste koguni ilma wäliste hoopideta ja wälise surweta.“

Teatud mõttes mitte wähem huwitawat ja Bogdaanowi seisukohale lähedal seiswat ilmawaadet arendas wiimastel aastatel W. Basaarow. Basaarow läheb umbes samast oletusest wälja

kui Bogdaanowgi, kuid wormuleerib oma järeldused selgemalt ja konkreetsemalt. Nende järelduste juures, üldiselt tuntud iseloomuga põhjendustest mööda minnes, oleksgi tarwis peatada. Autori poolt on nad nii wormuleeritud. Lääne-Eroopa riiklise kapitalismuse wormisi analiseerides teeb Basaarow järgmise „targa“ lõpuotsuse:

„Kõige selle põhjal, mis ülemaalpool toodud, saab meile selgeks, kui uskumata see on, et töölisterpartei enam-wähem lähemas tulewikus suudaks seda uut kodanlise korra wormi abinõuna tõelik-sotsialistlise, waba plaanikindla majanduse loomisel ära kasutada. Töölisterpartei ainukeseks võimalikuks ülesandeks, mis käesolewates tingimistes kohane, oleks Saksa oportunistide poolt wormuleeritud ülesanne: kasuahnitsemisele rajatud majandust „riikliseks majanduseorganisatsiooniks“ ümber korraldada, mis tarwitajate hulga huwideteenistuses seisaks, n. n. „Bedarfsdeckungswirtschaft'iks“, nagu see nimetus Saksa uue ülesleidusena tarwitusele on wõetud.¹

Autor teeb Saksa oportunistide ettepanekus ühe paranduse, nimelt — riiklik-kapitalistlise organisatsiooni rahwuswahelise tarwiduse kohta ja tuleb siis järgmise kokkuwõte juure:

„... Asi seisab siin wäga suures ja keerulises organisatsioonis. Aga et ta kodanlik - demokraatlise sunniriikluse alustest lahku ei lähe, et selle organisatsiooni üldjooned käesolewal ajal loomulikkudes protsessides wälja hakkawad paistma — selleparast kerkib meieaja demokraatia ette probleem, mida põhimõtteliselt ülejõukäiwaks ei saa pidada.“

¹ В. Базаров (Руднев): „На пути к социализму“, Harkow, IV anne 1919. a., 21.—22. lk.

Kas suudab proletariaat tarwilikku algatust üles näidata ja teisi demokraatlisi elementisi, kes selle ülesande edurikkast läbiwiimiseest huwitatud on, enda ümber koondada, — sellest oleneb terwe ilma ajaloo käik lähemate aastakümnete, aga wõib olla ka aastasadade wältel.“ (Lk 22.)

Ühe sõnaga, see Basaarowi tõendus töölise arenematusse üle sisaldab eneses järgmist: annaks jumal ka meile, Saksa oportunistide jälgil, riiklik-kapitalistlist organisatsiooni toetada, seda organisatsiooni, kus kodanlus eht mererööwli osa etendab; ega's meil sellest sotsialismuse ehitamisest ikkagi midagi wälja ei tule! Weel mõneks kümneks, aga wõib olla ka sajakaks aastaks jäägu proletariaadile wäga terawmeelne toimetus rahulduseks, — s.o. kapitalistlist korda ta kõige enam kontsentreeritud kujul ülewal hoida.¹

Bogdaanow Basaarowi „teoria“ proletariaadi kultuur-organisatsioonilisest küpsemisest kapitalistliste wahekordade rüppes on läbi ja läbi wale, käib töölisteklassi arenemise põhifaktide wasta ja on algusest lõpuni idealistiline. Ta on wale juba sellepärast, et ta proletariaadil, sel majandusliselt, poliitiliselt ja kultuuriliselt kurnatud klassil, wõimalik arwab olewat kapitalistlistes raamides sedawõrd „walmida“, et ta otsustawal silmapilgul korrigeerida küpse oleks kogu ühiskonna juhtimist oma kätte wõtma ja oma ridades seesugusid jõudusi leiaks, kes wõimelised oleksid ehituse-ajajärgu kõige raskemaid ülesandeid teostama.

Bogdaanow ja Basaarow ei saa põhimõttelisest wahest proletaarse ja kodanlise rewolutsiooni wahel aru, sellest wahest, mis puudub kapitalismuse walmimisesse feudaalajajärgus ja sotsialismuse walmimisesse kapitalistlise korra raamides. Selle üle kirjutasime omal ajal:

„Kapitalistlike korra raamides suudab proletariaat küll tulewiku kultuura suurepäraseid werstapostisi üles seada, inimesesoo edaspidise kultuurilise arene-

mise geniaalseid wõimalusi luua; kuid ta ei suuda nendes raamides, kui kultuuriliselt rõhutatud klass, niiwõrd seda arendada, et ennast terwe ühiskonna uueste ümberehitamiseks ette walmistada.

Ta jõuab end nendes tingimistes „wana ilma purustamiseks“ ette walmistada. Kui ühiskonna organisator walmib ta lõpulikult alles oma diktatuura ajajärgul.“¹

Bogdaanow Basaarowi teooria pole, järelikult, sellepärast õige, et ta wõimuwõtmiseks liig suured nõudmised üles seab, ja ka sellepärast mitte, et ta waheajajärgust kui proletariaadi kultuurilise arenemise tähtsast ajajärgust aru ei saa.

Kui Bogdaanowi teooria põhjendused õiged oleksid, siis oleks proletariaadi rewolutsiooni ülesanne üldiselt sama läbiwiimata kui ringi kwadratuura wäljaarwamine, ehk sama wõimata kui perpetuum mobile.

Niisugusel kujul wäljendasid enamuse arwustajad oma seisukohta rahwuswahelise kapitalismuse, ilmamajanduse küpsuse asjus. Mis enamlusesse puudub, siis oli ta selles küsimuses täieste üksmeelne ja monoliitne (ühest tükist walatud): meie parteis pole ilmamajanduse kapitalistlike wahekordade küpsuse küsimuses kunagi mingit lahku minekut olnud. Kõik woolud, kallakud ja warjundid, mis meie parteis ette on tulnud, pole selle küsimuse kohta kunagi lahkuminewat arwamist awaldanud; üksigi wäljaastumine enamlaste keskel pole kunagi selle wasta waelanud, et kapitalismuse sotsialistlike pöore jaoks rahwuswahelises ulatuses, eestkätt aga n.n. arenenud Eroopa maadel küps on.

Koguni teisiti seisab asi, kui me teise küsimuse, nimelt Wenemaa kapitalistlike wahekordade küpsuse küsimuse wõtame: siin leiame juba lahkuminewaid wastusid, ja mitte ainult enamlasti wähemlaste, es-er'ide ja teiste kokkuleppelastega wõrreldes; see küsimus seati mitmeti

¹ Peame tarwilikuks lugejatele meele tuletda, et see Basaarowi ilmawaate iseloomustus ainult wastawa ajajärgu kohta käib.

¹ Н. Бухарин: „Буржуазная и пролетарская революция“, kogutöös „Атака“, IV anne, 232. lk.

üles ja otsustati lahkuminewalt ka meie oma parteis. Ja ka nüüd käsitatakse seda küsimust mitmel viisil. Sest sotsialismuse ehitamise küsimus meie maal pole muud kui meie rewolutsiooni iseloomu küsimus. Ja niisugusel kujul on ta nii mitugi korda üles tõstetud.

Ka siin pole huwitusega ja kasuta enne meie wastaste — sotsiaaldemokraatlise leeri meeste arwamisi kuulata.

Esimaadlejana selles wõitluses enamlaste wasta meie rewolutsiooni iseloomu küsimuses astus tuntud sotsiaaldemokraatia paawst Karl Kautsky wälja. Esiteks wäga pehmelt, ettewaatlikult, siis nagu ülejoosik ja lõpuks päris kontrrewolutsiooniliselt. Oma esimestes, warajasemates brosshüürades astus ta wõrdlemisi tagasihoidlikult üles. Näit. selles brosshüüras, millele s. Lenin wasta waidles, pidas Kautsky ennast weel wiisakuse piirides, kuid juba siis mängis ta objektiivselt kodanluse ideoloogialise kaasalaulja osa.¹

Oma töödes ütles Kautsky kaunis täpselt, selgelt ja otsustawalt oma arwamise meie rewolutsiooni iseloomu kohta ära. Kehakas raamatus „Proletaarne rewolutsioon ja ta programm“ kuulutab K. otsekoheselt, et meie rewolutsioonil eht kodanluse rewolutsiooni tüübilisemad tundemärgid juures olewat. Ja teisiti ei wõigi olla, sest et see rewolutsioon

sel maal sündis, kus kapitalistline arenematus üldiselt tunnistatud tõeasi on. Juba Marx ütleb — jutustab wana kirjatark edasi, — et ükski uus ühiskond ei wõi enne sündida, kui wana kõiki oma walmistamisewõimalusi pole lõpuni arenendanud. Tähendab, ka sotsialismuse on seni wõimata, kuni ühiskondlise arenemise eelkäiw aste weel lõppenud pole, kui wana ühiskond end weel lõpuni pole ära kasutanud. Nii sõjariistadega warustatult algab Kautsky südilt otsekohest tormijooksu enamlaste wasta, kes, tema äranägemise järele, küll ämmaemanda osast kaasa on kistud, kuid äärmiselt tõmbilt seda tööd toimetawad, sünnitajat palju enneaegsemalt mahasaamisele kiirustades, kui seda looduseeadus wõimaldab. Sisuliselt pole enamlased aga sugugi ämmaemandad, waid lihtsad kelmid, soolapuhujad, kes endid kui rewolutsioonilise arstiteaduse kooli, Marxi kooli, lõpetajad reklameeriwad. Tõeliselt pole neil aga sellega (s.o. Marxi kooliga) midagi ühist. Emake Wenemaa pole sugugi sotsialismuse nurgawoodiks, waid ta on saanud lihtsalt petiste enamlaste katsete tallermaaks.

Ühe sõnaga, kapitalismuse on Wenes mahajäänud, walmimata, sellepärast pole siin ka sotsialismuse ehitamiseks pinda — sellega lõpetab sotsiaal-kokkuleplaste paawst ühe oma meeltparandawa õpetliku läkituse¹

Paawst Kautsky kõrwal on waja O. Baueri seisukohaga tutwuneda, keda õigusega sotsiaaläraandjate lugupeetud prelaadiks (katoliku usu kõrge kirikuwüürst) nimetatakse. Peab ütlema, et kõster palju kawalam, sissepugejam on kui pastor ise. O. Baueri wäide on palju terawmeelsem ja osawam kui Kautsky oma.

Bauer seab küsimuse nii üles. Ta ei eita karwawõrdki, et Wenemaal tööliklassi diktatuur on. Ta ei eita ka seda, et meie partei, kui linnaproletariaadi partei, wõimu oma kätte wõttis. Ta seletab, et proletariaadi diktatuur meil, olgugi, et teistes wormides kui Lääne-Eroopas, siiski möödapääsemata on, ja et ta ka elusse on wiidud. Lääne-

¹ Siin kohal. on wäga huwitaw ette tuua tuntud dr Paul Schiemanni tunnistust tema omapärase nimega brosshüüra „Eroopa asiatisseerimine“, mis „Enamluse wasta wõitlemise ja tundmaõppimise liidu peasekretariaadi“ poolt wälja antud. Sama P. Schiemann kirjutab Kautsky wäljaastumise puhul täpisealt järgmist: „Kõige parem (Saksa keeles weel raswasemalt: „das weitaus Beste“ — kaugelt kõige parem) ja kõige mõjukam, mis sotsiaalpoliitilisest seisukohast üldse enamluse üle on kirjutatud, on Karl Kautsky brosshüür „Proletariaadidiktatuura üle“. Aga miks nimelt see töö kõige parem ja mõjuwam on — seda kinnitab Schiemann oma enamluse hindamisega: „Waimline surm, inimesesoo seesmine kangesutus, mis tuhandete aastate kestel Aasia rahwastele omane oli, seisab praegu wiirastusena Eroopa wärawate ees, seekord eroopalikkude ideede kaltsusse mähituna. Need räbalad pimestawad kultuurailma, petawad teda. Enamlus toob enesega Eroopa asiatisseerimise kaasa.“ (P. Schiemann: Die Asiatisierung Europas, 1919, lk 8—9.)

¹ Wt. K. Kautsky: „Die prolet. Revolution und ihr Programm“, 2. Aufl., lk 78, 90.

Eroopas oleks ta demokraatia näol olnud, aga Wenemaal wõttis ta omapärase „proletariaadi wägiwallawalitsuse“ kuju. Meil on küll „wägiwald“, kuid see on siiski proletaarne wägiwald. Kuid ta ei wõi kaua nii ülewal seista. Tema ajalooline ülesanne seisab selles, et meie maa rahwa enamust mitmel teel kultuurelule üles äratada: rahwa enamuse on aga talupoeg. Miljonid talunikka kultuurelule äratades kaswatab „proletaarne wägiwallawalitsus“ (prolet. diktatuur) oma enese kätega selle poliitilise jõu, kes ta ümber lükkab. On see talupoegade hulk proletariaadi wähemuse poolt wälja koolitatud, ütleb ta wiibimata: „Käi minema!“ Sellega on „proletariaadi wägiwallawalitsuse“ peale pandud ajalooline ülesanne täidetud ja

meie rahwas küpseb tõelise demokraatlise korrani wälja.

Kaks järgnewat wäljawõtet iseloomustawad küllalt O. Baueri seisukohta. Ta kirjutab: „Wenemaal, kus proletariaat ainult wäike osa rahwast on, wõib ta oma wõimu ainult ajutiselt kindlustada. Ta peab (muss) paratamata selle wõimu kaotama, kui talupoegade hulk kultuuriliselt niuwõrd küpseks saab, et ise suudab wõimu oma kätte wõtta.“¹

... „Tööstussotsialismuse ajutine walitsemine põllumajanduslises Wenes jääb ainult leegiks, mis Lääne tööstusproletariaati wõitlusele kutsub. Ainult suur-tööstuslise Lääne proletariaadi poliitiline wõimuwõtmise wõiks tööstuslise sotsialismuse walitsust pikemaks ajaks kindlustada.“² (Järgneb)

Ametiühisuste konwerents Eestis

19—21. weebruarini pidasid Eesti ametiühisused peale kolmeaastast ühisuste kinniolemist oma esimest konwerentsi. Nagu „Rahwa Sõnast“ näha, seletawad seal sotsid, et Eesti ametiühisusline liikumine hakkawat „terwenema“ (mitmendat korda juba!) ja „elujõuliseks muutuma“. Kuidas see „elujõulikkus“ wälja näeb, näeme kohe, kui lähemalt waatame konwerentsi koosseisu. Konwerentsist wõttis osa 43 organisatsiooni, nende seas 21 maatööliseühisust ja rida teisi mitte-tööstusetöölise organisatsioonisi. Konwerentsil oli 68 hääleõiguslist ja 14 nõuandwa häälega saadikut, kes esitasid 3521 organiseeritud töölisi. Kui waadata üksikute ühisuste liigete arwu, siis näeme, et ainult Eestimaa trükitöölisel koondab enesesse 700 trükitööstuse-töölisi, teiste organisatsioonide liikmete arw aga on kas alla 100 ehk ainult natuke üle saja. Mis puudub maatööliseühisustesse, siis wõtsid herrassotsid parlamendiliikmed, nagu samast „Rahwa Sõnast“ näha, konwerentsist ka maatöölise ühisuste wolinikkudena osa. Maatöölise esitajateks wõiwad neid muidugi ainult sotsid ise arwata. Maatöölised ütlewad selle kohta o m a sõna. Tööstusetöölise-

ühisuste arw oii konwerentsil wäike. Tallinnast wõttis osa kiutööliste-, puutööliste- ja metallitöölise-ametiühisus, Pärnust üks, Narwast üks ja Tartust tükki neli.

Kiutööliseühisusel on 160 liiget, puutöölisel 144, Pärnu tööliseühisusel 126, kuna Tallinna metallitööliseühisusel — kus sotsid kamandawad — kõigest 75 liiget on — arw, mis häbiwäärt wäike on ja otse sotside pankrotti tunnistab. Puudusid nahatöölised, paberitöölised, toidu- ja maitseainete töölised jne — rida ühisusi, kes ei wõinud konwerentsist osa wõtta demokraatia weel demokraatlikuma kohtu pärast, kes sotsidele konwerentsi pidamiseks omalt poolt kaasa aitas. Konwerentsi koosseisu waadeldes leiame, et ametiühisustesse on 1520 tööstusetöölisi koondatud, maatöölisi 803 (?), majateenijaid, rätsepaid, kelnerisi jne 1078 ja kontori ning kantseleiteenijaid 120. Siia hulka ei ole arwatud raudtee- ja posti-telegrahwitöölise ja teenijate ühisused, kes

¹ O. Bauer: „Bolschewismus oder Sozialdemokratie“, 3. Aufl., Wien, 1921, lk 7.

² Siin pole raske Baueri seisukoha imestamisewäärt sarnadust Trotski waadetega ära tunda.

konwerentsist nähtawaste teadetesaaamise otstarbel osa wõtsid. Kui me ka 803 maatöölise tööstusesse organiseerituteks loeme, saame siiski liig wäikse arwu, mille peale toetades natuke täbar on tõendada, et Eesti ametiühisusline liikumine on „Amsterdami Internatsionaali poolt kätte näidatud sihis kursi wõtnud“.

Aprillikuus koositaw konwerents esitas waewalt ühe kuuendiku Eesti organiseeritud töolistest. II üleestimaalisel ametiühisuste-kongressil 1922 oli ametiühisustesse organiseeritud töölisi üle 20 000 esitatud. Tallinna metallitööliseühisuses oli kuni kinnilöömiseni (1924. a.) samapalju liikmeid kui nüüd, 1927. a., ühisustel üle maa kokku on. Kuigi Eesti tööstus selle aja sees weel rohkem on jõudnud laguneda, hulk ametiühisuste liikmeid sotside õnnistusel maha on lastud, hulk wangis istub, kuid siiski on Eestis mitu korda rohkem töölisi kui neid praegu ametiühisustesse on organiseeritud. Et aga töölised ametiühisustesse ei tule, siis näewad sotsid selles süüdi olewat töölise loiduse ja ükskõiksuse oma klassihuwide wastu. Selle süüdistuse wiskawad Eesti töölised sotsidele tagasi. Mitte töölise loidusest ega ükskõiksusest ei tule seda wigat otsida, miks töölised ühisustesse ei lähe, waid sotside äraandmisest ja demokraatia pöörasest terrorist. Töölised ei usalda sotsi, töölised ei lähe sotside poolt organiseeritud ja nende juhitud organisatsioonidesse. Metallitöölise ja teiste ühisuste liikmete wähest arwu tuleb ainult sellega seletada, et töölised ei taha ühisusesse minna, kus sotsid eesotsas on. Meie ei taha sellega ütelda, et niisugune wõitlusewiis sotside wastu õige oleks. Just niisugune passiwne wõitlus on kardetaw töölisele enestele. Mis sellest, et töölise wähe, kuid selle eest oleme seisukorrapremehed. Nii arutawad sotsid ja teewad töölise nimel tegusid, otsusid, mis töölisteklassi waadetega ega taktikaga kokkukõlas ei ole. Töölise wähesus ühisuses annab sotsidele wõimaluse weel suuremal määral oma musta äri ajada ja kodanlusega saherdada. Neil põhjustel tuleb töölistel ühisustesse minna, et seal sotside äraandmist takistada. Eesti tööstusetöölised on juba sellele

teele asumal. Konwerentsi kirjeldustest loeme, et konwerentsil awaldasid sotside tegewuse wastu protesti just tööstusetöölise esitajad, nagu trükitöölised, kiu-töölised, puutöölised, Narwa ja Pärnu töölise esitajad. Need sotside wastu protesteerijad esitasid $\frac{2}{3}$ praegu organiseeritud töolistest.

Ja sellepärast ei lausunud sotsid konwerentsil esiteks sõnagi sellest, et suur osa tööstusetöolistest ei saanudki konwerentsist osa wõtta, sest demokraatlike riigi rippumata kohus riputas kinnitusele saadetud ühisuste põhikirjad seniks paragrahwi otsa, leidis neil puudusi olewat, kuni sotsid ametiühisuste-konwerentsil oma töö on ära teinud; teiseks, sotsid aga tegid suu lahti, kui oli tarwis konwerentsi päewakorrast punkti maha wõtta, mille all oleks tulnud kõnelelda walge terrori ja fasshismuse wastu wõitlemisest, see on just sellest, mispärast Eestis ametiühisused nii wäiksearwulised, sellest, kuidas kodanlus ennast hambuni sõjariistu paneb, tööliseorganisatsioonid aga rüüstab, sellest, miks nn. demokraatlikud wabadused töölisele ikka kitsamaks jääwad, miks sotsid selle päewakorra punkti wastu olid, kuna nad ju igapäew seletawad, et tagurlus tõstab pead ja töölise ei peetawat inimeseks? Waadake, walge terrori ja fasshismuse wastu wõitlemise küsimus on sotside arwates „poliitiline“ küsimus, mis ei kuulu ametiühisuste kompetentsi! „Poliitikat“ aga wõiwad ainult sotsid teha. Kes need kaks fakti kõrwtuti seab, see ütleb, et sotsid on eeskujulised kodanluse kannupoisid, peremehe kuritegude kinnikatjad ja tublid kaitsepolitsei-aagendid.

Kas nõupidamine siis poliitikat ei ajanud? Ajas. Konwerentsi poliitiliseks küsimuseks oli Amsterdami Ametiühisuste-Internatsionaali platformile asumine ja sellega ühinemine. Selle küsimuse kohta tegi, nagu „Rahwa Sõna“ kirjutab, aruande J. Jonas. Kõneleja olla rõhutanud, et Eestis tuleb hakata teistsuguseid meetodisi ametiühisuslises wõitluses tarwitama, kui seda seni olla tehtud. Eesti töölistel tulla õppida Lääne töolistelt. Aga ühtlasi tulla ka kindlasse ühendusesse astuda teiste maade ametiühisustega, kellelt wõime saada moraalset toe-

tust ja wõitluse korral abi. Ja lõpuks — tuleb tööle asuda Rahwuswahelise Ametiühisuste-Liidu poolt kätte näidatud sihis. Nähtawaste ei julenud sotsid ettepanekut teha Amsterdamis Internatsionaaliga ühinemiseks, kartes Tallinna ja teiste linnade tööstusetöölisi. Tööle asumine „kätte näidatud sihis“ wõeti aga sotside wõltsitud enamuse poolt wastu.

Sotsid hõiskawad nüüd, et Eesti ametiühisusline liikumine on Moskwaale selja pööranud. Isborski kangelased pühitsewad oma wõidupidu. Kuid siiski, kas see pole mitte enneaegne hõiskamine? Kas sotsid arwawad, et tööliklass Eestis Pätsi poolt kätte näidatud sihis tööle asub ja kollase Internatsionaali kaissu jookseb? Meie arwates on see warajane hõiskamine. 3500 organiseeritud palgatöölisi, neist ainult 1500 tööstusetöölisi, ei otsusta veel seda küsimust, kas Eestis tuleb hakata „teist-suguseid meetodisi ametiühisuslises wõitluses tarwitama“, kas tuleb õppida läänest, põhjast, hommikust wõi mõnest teisest ilmakaarest töölisteklassi wõitlust. Eesti töölistel ei ole tarwis Jonase kombel „õppima“ hakata, kuidas klassiwõitlust pidada, töölised teawad seda juba ammu, nad teadsid seda juba siis, kui Jonas veel sots ja nende patu-registrit püüdis arwustada ja ka pärast, kui Jonas sotside mädamülkasse sattus.

Mitte esimest korda ei hoia sotsid endid niikaua wee peal, kuni töölisteühisuste ümber ainult kümnekond töölisi on koondatud. Kui kulunudkäte meri hakkab lainetama ja ikka suuremaid hulke oma ümber kogub, neid wõitlusekeeruse kaasa wiib, siis poewad sotsid „põranda alla“, hoiawad töölistest kui katkutöbistest eemale. Nüüd on aga isand Eilmann ja Juhanson — „metallistid“, mängiwad 75-liikmelises ühisuses „juhti“. Eks ootame, mis nad siis kõnelewad, kui ühisuses on kas wõi 175 liiget.

* * *

Eesti ametiühisusline liikumine on ta arenemise silmapilgust peale olnud järjekindel rewolutsiooniline liikumine. Rewolutsioonilise klassiwõitluse meetodid on algusest peale 99 organiseeritud töö-

lise poolt 100 hulgast wastuwõtmist leidnud ka siis, kui kõige metsikum terror ja sotsiaaldemokraatide äraandmine Eestis aset leidis. Kui sotsid nüüd, 1927. a., wäksel konwerentsil oma ettepanekutele hääleenamuse kogusid, siis ei ole selle üle tarwis sugugi imestada. Kolm aastat pigistati Eesti töölisi kõige metsikumalt, neil ei olnud mingisuguseid ühinemise-wabadusi, iga tööline, kui tal mitte sotsi kainimärki otsa ees ei olnud, wangi-stati jalamaid kui kommunist juba ühisuse organiseerimise mõtte awaldamise juures. Ainult sotsidel oli kaitsepolitsei poolt ühisuste organiseerimise luba taskus. Ei tule imestada, kui peale kolmeaastast sotside ja nuhkide higistamist konwerents jõuti kokku kutsuda, kus sotsidel kaks kolmandikku häältest oli. Imestada tuleb aga seda, et sotsidel korda läks Tallinnas ainult 30—40 metallisti organiseerida ja Tartust paarisajalist abiwäge koguda. See naeruwäärne wäike arw tunnistab kõige paremine sotside pankrotti.

Kuid siiski on Eesti ametiühisuste konwerents samm edasi ühisuslises liikumises. Töölisteühisuste organiseerimisele andis see konwerents tõe. Tardunud punktilt on üle jõutud. Ametiühisuslise liikumise ülesehitamisel wõiwad veel ees seista suured takistused ja katsumise-ajad, kuid seisma panna liikumist enam ei saa. Sotside wäljakutse wõtawad töölised wastu ja asuwad oma ametiühisuste korraidamisele. Ja nimelt selles liikumises, wõitluses ametiühisuste pärast, näeme me kõige suuremat ülesannet praegu, mis Eesti tööliste ees seisab. Sotside ametiühisuste lõhkumise katsele panewad ja peawad töölised wastu panema ametiühisuslise ühtsuse mõtte, niisuguse ühtsuse mõtte, mis koondab kõiki töölisteklassi jõudusi ühiseks wõitluseks kodanluse surwepoliitika wastu, olgu see tööpalga wähen-damise, tööpäewa pikendamise ehk walge terrori metsikuste paljastamise alal wõi wõitlus tööliste seisukorra parandamise eest.

Sotside kodanlusega koostöötamise poliitika ei idane Eesti töusikkodanluse tingimistes. Ametiühisusline liikumine läheb teist teed. O. R.

Ametiühisuste tegewusest Leeningraadis

Töölise-ametiühisused, mis Leenini üteluse järele kommunistuseks kooliks peawad olema, astusid Wenemaal 10 aasta eest uude ajajärku. Juunis 1917 ühinesid ametiühisused üle riigi. Seda 10-aastast juubelit pühitsewad meie ametiühisused tänawu 5-st kuni 13. juunini. Maikuu 15-dal algas kihutusetöö.

See 10-aastane mäletamine on oktoobri 10-aastasele juubelile ettevalmistuseks. Kõik kubermangu-osakonnad on

sellele mälestusetegewuse-tööle tõmmatud. Kümneaastase mälestuse pidustuste puhuks on kawatsetud awada ametiühisuline muuseum, toime panna õpeteid ja jalutusekäigud linnast välja, elawad malemängid ja rändawad wäljanäitused ametiühisuste wõitudest kümne aasta wältel.

Sel puhul toome „Klassiwoitluse“ weergudel arwustikulisi teateid ja ülewaatlikka kirjeldusi, niipalju kui kasin ruum lubab.

Ehitusetöölise-ametiühisus

See ühisus wõib enam kui kahekümneaastase minewiku peale tagasi waadata. Kinnitatud põhikirja järele tekkis ta 23. aprillil (6. mai) 1906. a. Asutajateks oli 500 ehitusetöölise, kes sel päewal oma organisatsiooni esimese staabi löid. Kinnitamata elas ühisus üle poole aasta warem juba.

Kaheksa aastat suutis see esimene ühisus ilma katkestamata tööd teha oma ala töölise klassiteaduse tõstmise ja rewolutsiooniwaimu õhutamise kasuks.

Selle aja jooksul tuli nii mõndagi tõusu ja mõõna üle elada. 1912—14. aasta sees oli selgelt uut tõusu määrgata terwes tööliseklassis, ühes sellega ka ehitusetöölise hulgas. Oli oodata sõjariistus wäljaastumist töölise poolt, kuid tsaariwalitsus segas end algawa ilmasõja sekka ja tarwitas kohe juhtumist, et kõiki tööliseühisusi sulguda. Seda wiisi lõpetas ka ehitusetööliseühisus 1914. aasta juulis awaliku tegewuse, et pöranda alla minna, kust tema alles 1917. aasta webruar päewawalgele tõi.

Enne kui ühisuse tööst rewolutsiooni ajal ja peale selle kõnelda, peatame mõne sõnaga tema rewolutsioonilise ajajärgu juures.

Esimised katsed ehitusetöölise organiseerida algasid läinud aastasaja 90-te aastate sees. Sündis see eslots artelid ja abikassade näol. Nendest üksikutest osawõtjatest saigi 1905. aastal aktiiv, kes oktoobripäewadest peale ehitusetöölise organiseerimise tööd õhutas. Kohe wõeti lipukirjaks 8-tunnilise

tööpäewa, poliitilise walgustamisetöö ja tööliseklassi seisukorra põhjalikkude paranduste nõuded. Ühisus tõmbas kuni 5000 ehitusetöölise enese ümber. 1906. aastal korraldas ühisus ka streiki. Nii oli jaanuaris streik Tauria-palee remonditöölisel, mis üleüldse esimene ehitusetöölise korraldatud ülesastumine oli. Kuigi streigil majandusline põhjus oli (9-tunniline tööpäew, palga kõrgendamine, lõuna waheaja nõudmine jne), sai ta siiski poliitilise maigu, sest Tauria-palee parandati riigiwolikogu koosolekute jaoks. Streik lõppes töölise wõiduga.

1906. aasta juulis, kui tsaariwalitsus oma jalgealuse kindla tundis olewat, kaebasid ehitusetööde ettewõtjad linna-pealikule ühisuse rewolutsioonilikkuse üle ja linna-pealik andis käsu „seda wandeseltslaste ühisust, mis isewalitsusega sõda peab, laiati ajada“. Ühisuse ruumides wõeti läbiotsimine ette, ahjust „leiti“ patrunid ja ühisus suluti.

1907. aasta oktoobris läks korda ehitusetöölise-ametiühisust uueste registreerida, aga seekord juba uue põhikirjaga, mis 1906. aasta ühisusteseadusega kokku käis. Aga töölised omakorda olid ka juba mõnda senisest ühisuse elust õppinud ja see elutarkus awaldas ennast pealemuu ühisuse põhikirja punktis, mis keelas ühisusesse ettewõtjaid ja kümnikka wastu wõtta.

1908. a. surweaeg oli ühisuse üks raskematest ajajärgudest. Usk ligidasse wõidusse tsaariwalitsuse üle oli kadunud

ja sellega ühes ka huwitus ühisuse wastu. See ajajärk oleks ühisusele saatusliseks wõinud saada, kui ahnitseja ehitusemeistri inseneer Salemanni tööde juures tema hoolimatuse tagajärjel mitte õnnetus poleks juhtunud, mis paljudele töölistele elu wõi terwise maksis. Kohe ilmusid lendlehed, mis töölistehulkadele selgitasid ettewõtjate ahnust ja hoolimatust ja töölisi oma huwide kaitsemiseks ühinema kutsusid. Ühisuse tegewus hakkas uueste elawamaks minema, millele kaasa mõjus ka üleüldine ehitusetööde elawamaks minemine ja tööliste arwu kaswamine.

Uut hoogu ühisuse töö elustamiseks andis Leena kullakaewanduste tööliste laskmine 4. aprillil 1912, mille puhul korraldatud meeleafaldustest ka ehitustöölisteühisus elawalt osa wõttis.

Nüüd hakkab ühisuses ka liikmete jagunemine enamlasteks ja s.-r.-ideks. Wähemlusel ei ole ühisuses kunagi poolehoidjaid olnud.

Kui 1914. aastal ühisus suluti, läks tema liikmete teowõimulisem osa põrandaalusele tööle. „Sõda sõjale“ hüüdsõna ümber koondunud tegelaste hulgas olid kõik ehitusetööliseühisuse tegelased. Ja kui 1915. a. nowembris tsaariwalitsuse nuhid prowokatsiooni abil enamlastest riigiwolikogusaadikud Siberisse saatsid, sai ühenduses selle kohtuasjaga terve rida ehitusetööliseühisuse tegelasi mitukümmend aastat sunnitööd. Põrandaalune grupe sai ajutiselt äwitatud. Alles 1917. aastal tekkis ta uueste.

Mis ühisus oma tegewuse mitmesugustel ajajärkudel tegi?

Meie nimetasime juba streikide korraldamistest 1906. aastal. See korraldamine kestis kõik aeg edasi. Leenin nägi 1911. aasta majanduslistes streikides maa ühiskondlise elu tõusu algust, sest tema arwates ei ole mingil tingimisel kõrwaldatud wõimalus, et „puhasmajanduslisel algusel poliitiline järg tuleb“.

1912. ja järgmised aastad tõendasid seda. 1. mai, 9. jaanuari, Leena laskmise jne mälestuseks korraldatud streigid asusid warsti majandusliste streikide hulka ja tõstsid üldist elawust tööliste keskel. 1912. a. aprillist kuni 1. det-

sembrini registreerib ehitusetööliseühisus 16 streiki, millest üle 800 inimese osa on wõtnud.

Töölisestehulkade walgustamise nõudmine oli üks esimestest, mis ühisus 1905. aastal oma lipule kirjutas. Sel eesmärgil annab ühisus oma ajakirja „Ehitusetööline“ 1906. ja 1907. aastal välja. Ainult kolm nummert temast saab ilmuda. Lehe ülesandeks panakse peale majanduslise wõitluse juhtimise „ehitusetöölise kultuurapinna tõstmist“ ja „nendest teaduslikkude ühiste huwide eest seisjate kaswatamist“. Lehe esimeses numbris kuulutatakse weel, et „töölisele lai, ilma mingi kitsendusega wabadus niisama tarwilik on kui kalale wesi“ ja et sellest aru saama õpetada lehe üks ülesannetest on. Hiljem, kui oma leht kinni jäi, laotas ühisus töölistehti laiali ja korraldas nende heaks rahakogumist.

Ühisus oli kõik aeg ühenduses riigiwolikogu sotsiaaldemokraatlise fraktsiooniga, esimestest wolikogust peale kuni enamlastest saadikute Siberisse saatmiseni. Niisama reageerib ta s.-d. partei iga hoogitöö peale. Nii toimetab ühisus 1913. aastal hoogsat kihutustööd naisterahwaste ühisusesse tõmbamise eest ja saadab riigiwolikogu fraktsiooni nõudmise naisterahwa- ja lastetöö piiramise asjus.

Majanduslisel alal algas ühisus tegewust õige lajade plaanidega, 1906. aastal katset tehes ehitusetööde juurest ettewõtjaid kõrwaldada ja ühisuse kaudu töösi toimetada. Esiteks õnnestas asi, aga suuremate ehituste toimetamine sel teel oli wõimata. Ja siis leppis ühisus majandusliste tingimiste parandamise nõudmistega ja tükitöö wasta wõitlemisega. Streikijatele ja töötatöölisele abiandmist toimetada wõis ühisus õige kitsal mөөdul.

* * *

1916. aasta lõpul algas põranda all järelejäänud ehitusetööliseühisuse tegelaste keskel uus elawus. Ühes selle aasta nowembrikuu lendlehes kutsutakse töölisi otse isewalitsuse ja kapitalismuse kukutamisele. See tegelastesalk oligi 1917. aasta weebuaris üles tõusnud proletariaadi eesrinnas ehitusetöö-

liste esitaja. Juba 4. martsiks kutsuti ehitustöölaliste üldine koosolek kokku. 500-pealisel koosolekul waliti pealemuu esitajateks töölisesaadikute-nõukogusse s. Bogdaanow, praegune üleliidulise ehitustöölaliste ühisuse keskkomitee esimees. Kohe ettewõetud sammud selleks, et ehituseettewõtjate-ühisust sundida 8 tunnilist tööpäewa maksma panema, wõitsid uuestesündinud ühisusele laia poolehoiu töölisteriudades. Uue põhikirja 1. paragrahw ütleb: „Kõik oma tegewust juhib ühisus proletariaadi klassiwõitluse põhimõtete alusel“ ja seda on ühisus alati täita püüdnud. Oma häälekandja kaudu tegi ta kohe katset ülewenumaalist ehitustöölalisteühisust luua, mis teoks sai tehtud konwerentsil Samaaras 1918. aasta maikuus; niisama on ta wahetpidamata iga nõukogudewalitsuse sammu toetanud ja rahwuswahelise töölisteliiikumise huwidele alati teoks olnud.

Ühisuse liigete arw oli 1906—1907. aastal ligi 5000. Reaktsioonaaastatel langes see kuni mõnekümneni alla, aga sõjakommunismuse-päiwil on ta jälle 20 000. Seda arwu saadi kätte wisa wõitlusega selle eest, et kõik palgatöölised ehituste juures ühisusesse koon-

dataks; muuseas tuli sellejuures ka wõitlust pidada sõjawäe-ülemusega kindlustuste ehituse töölaliste ühisusesse laskmise eest, mille wasta sõjawäe ülemus oli.

Üheks küsimuseks, mis ühisuselt palju aega nõudis, oli tehnikute ja kümnikkude ühisusesse wõtmise küsimus. Ühisus kartis et need isikud, kui enam kirjaoskajad, ühisuses juhtiwa osa oma kätte wõiwad wõtta ja kuna nende hulgas leidub endiste peremeeste käsikuid, nad ühisuse õigetelt klassiwõitluse alustelt nihutada wõiwad. Sellepärast tuli ühisuses tehnikute ja kümnikkude kohta rida kitsendusi maksma panna.

Ka kolmandast löökülesandest on ühisus üle saanud: kokkuhoidmise hüüdsõna wäljakuulutamise ajast peale on Leeningraadi osakond oma kantseleitteenijate arwu 60 pealt 30-ni jõudnud wähenkada. Wõiks weel ka seda üles märkida, et üle terve Liidu ametiühisustes ettetulewate raiskamiste laine, mis ka ehitustöölalisteühisust puudutas (kassapidajatest on mitu tükki kohtu alla antud), nüüd juba mööda on, mis tõendab, et ühisuse organismus terve ja tugew küllalt on, et igast wähemastigi haiglasest nähtusest wõitu saada.

Rahwatoitmise- ja ühiselumajade-teenijate üleliiduline ametiühisus

Selle ühisuse alla käiwad kõikide söögi- ja joogikohtade ja wõerastemajade teenijad ja kodused teenijad.

1927. aasta 1. aprillil oli Leeningraadi osakonnas 27 670 liiget, neist 6575 meester. ja 21 095 naisterahwast. Korteriteenijaid oli 9343. 27 670-st ühisuseliikmest oli tööta 10 348. Ettewõtteid, mille teenijaid ühisus koondas, oli 883, neist: 201 riiklist, 422 kooperatiivi ja 260 eraettewõtet.

Aktiivseid ühisusetöö tegijaid oli 2207, neist 51 protsenti meeste- ja 49 protsenti naisterahwaid.

Tööpuuduse all kannatajatele andis ühisus rahalist toetust ja saatis neid päewatööle puhkepäewadel alaliste teenijate asemele.

Ühisuseliigete kultuuraliste tarbete täitmiseks pani ühisus sundusliku puhkepäewa — teisipäewa — kõigis asutustes maksma.

90 protsenti ühisuse liikmetest on abikassa liikmed, millesse nad pool protsenti palgast maksawad. Kassast wälja astudes saab liige 70 protsenti oma summadest tagasi.

Transporditöölaliste-ametiühisus

Selle tööala esitajate ühinemisekatsed algawad 1902. aastal, kus praegune Nishni-Nowgorodi laadakomitee esimees Malosshew esimise sarnase

organisatsiooni Peterburis asutas, mille esimeheks ta oli. Ühisuse põhikirja, mis metsas kokku tulles wasta wõeti, pani ühisuse ülesandeks paremaid töö-

tingimisi ja palgakõrgendust streikide abil nõuda. Ühest korterist teise kolides elas ühisus pörandi all kuni 1905. aasta kewadeni, mil ta streiki algas, laewade tühjendajatele 1 r. 80 kop. asemel 2 r. päewapalka nõudes. Peale mõnepäewase streigi ja streigimurdjate eemalhoimise kutsusid ettevõtjad politsei appi. Ja kui seegi ei aidanud, kauplesid nad eemalt töölisi ja töid laewadega töö juure. Aga streikijad võtsid tulejaid kiwidega wasta, nii et neist kaks surma sai, mitu haawata. Pärast 7-päewalist streiki andsid peremehed järele.

1906. a. suweks oil ühisusel juba 400 liiget. Selle aasta mais oli uus streik, mis 18 päewa kestis ja töölise wõiduga lõppes.

1907. aastal andis keegi ühisuse asukoha politseile teada, osa tema tegelasi sattus wangi, teine osa saadeti Peterburist välja. Ühisus lõpetas ajutiselt tegewuse ja algas 1908. aasta kewadel registreeritud seltsina uueste tegewust. 1910. a. pandi ta kubeneri poolt kinni.

Uueste sündis ühisus 1917. a. aprillis, mil W. Bontsh-Brujewitsh (kuaaegne rahwakomissaride-nõukogu asjaajaja) woorimeeste organiseerimise käsi võttis. 1. juunil oli ühisusel juba 1000 liiget. Nende meeleolust jutustab see asjalugu, et 1917. aasta juulis

nad üksmeelselt punaste lippude all käisid ja wõimu üleminekut kapitalistidest ministrite käest nõukogude kätte nõudsid. Kinniwõetud s. Trotski kautsjoniks kogus ühisus 10000 rubla.

Pärast 1917. a. oktoobrit kaotas ühisus pea kõik oma senised paremad tegelased; ühisuse hing, wäljamaalt tulnud s. Holzmänn, sõitis sinna tagasi, s. Mestsherakow nimetati põllutöö-rahwakomissariks, s. Bontsh-Brujewitsh rahwakomissaride-nõukogu asjaajajaks, s. Solowei rahaasjade-rahwakomissari ase-täitjaks.

Transporditöölise - ühisusesse liitus hiljem weel mitu teist ühisust, nagu sõiduriistade- ja autotöölise-ühisus, mis 1905. aastast peale tegutses, alalist wõitlust ettevõtjatega ja politseiga pidades, siis autojuhtide- ja tehnikute-ühisus; neile tuli pärast oktoobrirewolutsiooni lisaks alles sündinud kutsarite- ja tallipoisteühisus, mis 1918. aasta algul üheks transporditöölise-ühisuseks liitusid.

1924. aasta 1. augustil oli ühisusel liikmeid:

kandjaid	5573
autotöölisi	1123
weotöölisi	2403
ladutöölisi	799
teisi	1245

Kokku 11343

Nendest oli töötä 2331 inimest.

Kunstitegelaste-ametiühisus

Selle ametiühisuse suurus on järgmistest arwudest näha:

1923-24. a.	11 174	liiget	ja	37	maksulist	tööl	ist
1924-25. a.	10 498	"	"	29	"	"	"
1925-26. a.	10 584	"	"	24	"	"	"
1926-27. a.	12 232	"	"	22	"	"	"

Sellest arwustikust on pealemuu näha, et Leeningraadi osakond on täitnud ametiühisuste kesknõukogu otsuse, mis nõuab, et ühisuses üks palgaline

ametnik 500 liikme peale peab tulema, sest wiimasel aruandeaastal tuleb üks ametnik 556 liikme peale.

Osakonna walitsuses oli 31 liiget ja 11 kandidaati; walitsuse eestseisuses 7 liiget. Aasta jooksul peeti walitsuse 67 koosolekut, kus 688 küsimust läbi waadati.

Liikmeid oli:

	Meeste- rahwaid	Naiste- rahwaid	Kokku	Neist teenistuses			Õpilasi	Töötä
				alaliselt	ajutiselt	töökollek- tiilwides		
1. I 1926. . .	6 473	4 286	10 759	6 416	1 272	318	763	1 989
1. I 1927. . .	7 249	5 207	12 456	6 449	967	563	1 132	3 345
Muutumine	+ 776	+ 921	+ 1 697	+ 33	- 305	+ 245	+ 359	+ 1 356

Tööpuuduse vastu võitlemiseks asutas ühisus töökollektiivid, nendele töömuretsemiseks ametiühisuste lõbus-tuste-jaoskonnaga ühendust pidades. Kokkuhoidmise-politika teostamine ähwardab aga kunstitegelaste ühisusele selle peale vaatamata hädaohuga, kuna prowintsist kokkuwoolawate tegelaste ja koolide lõpetajate hulgas tööta kunsti-tegelaste ridasid iga päewaga suuren-dawad.

Ühisusesse on pea kõik selle ala tegelased tõmmatud: kõigest 120 inimest üle kubermangu jääb ühisusest eemale, mis 12 456 ühisuseliikmest 1 protsentigi ei ole. Aasta jooksul heidet 2 inimest ühisusest välja: 1 oli endine maakonna-ülem, teine selle eest, et töötatöölisena abiraha saades kõr-walt-äri ajas.

Ühisuse kohalised komiteed maksid aasta jooksul 95 199 rbl 83 kop.

Ühisuse liigetest on 300 kunstide-maja liikmeks. Maal asub ühisuse liigetest 265 hinge, nendest 16 prot-senti tööta.

Majanduslise tegewuse peapunktiks oli terve aasta jooksul püie kunstiturgu ja tarwitajateringi laiendada. Läks

korda ajutisi etenduste-andmise kohte luua, mis ligi 500 liikmele ajutistgi wäikest teenistust andsid. Üldiselt oli talwisel hooajal siiski paranemist tunda, sest kõikide ühisuseliikmete kuu-sisse-tulek tõusis 450 000 rubla pealt 500 000 rublani.

Keskmiised kuupalgad olid:

	1. I 1925	1. I 1926	1. I 1927
Teatrites	55.70	62.20	65.84
Kinos	65.57	78.25	76.89
Kunstikoolides	57.45	62.50	—

Tööta on:

Näitlejaid ja näitejuhtisi	1169
Teisi näitelawategelasi	534
Muusikantisi	374
Maalikunstnikka	329
Kunstiõpetajaid ja teadlasi	204
Kinotegelasi	131
Tsirku-setegelasi	47
Teisi	512

Kokku 3300

Neile abiandmiseks wõis ühisus üle-üldse 14 652 r. 38 kop. wälja anda, selle hulgas 6867 r. 23 kop. rahas.

Ühisus toimetas igasugust walgusta-miseetööd oma liikmete hulgas ja wäljas-pool, korraldas kõne- ja waeluse-õhtuid, kus 25 ettekannet tehti. Raamatukogu tarwitas 710 inimest.

Eesti töörahwa ajakirjanduse päew

28. juunil on Eesti töörahwa aja-kirjanduse päew. Sel päewal saab 15 aastat sellest, kui pärast reaktsiooni töörahwaajaleht Narwas uueste hakkas ilmuma. Täna wuse aastaga on meil aga weel mitme ajalehe ilmumise täht-ajad seotud, nimelt: sai 20 aastat täis Tartu „Homniku“ (1906. a. lõpp), Peterburi „Kiire“ ja Tallinna põrandaluse „Sotsialdemokraadi“ (1906—1907. a.) ilmumisest, sai täis 10 aastat „Edasi“ (Petrograadis), „Kiire“, „Töölise“ (Tal-linnas) ja teiste tööliste lehtede ilmumahakkamisest 1917. a. Eestis, sai täis 5 aastat töörahwa-ajalehe „Tallinna Töö-lise“ ja tema järelkäijate ilmumahakka-misest.

Kui meie lähemalt vaatame töö-rahwa ajakirjanduse küsimust, siis näeme, missuguse tähtsuse temale andis

s. Lenin. 1901. a., partei organiseerimise küsimust arutades, kirjutab tema: „Meie arwates oleks meie tegewuse alguks, mis soowitawata organisatsiooni loomise esimeseks tegelikuks sammuks ja selleks algniidiks on, mille abil meie kõikumatalt seda organisatsiooni aren-dada, süwendada ja laiendada wõiksime, Üldwene poliitika-ajalehe asutamine.“ Edasi kirjutab s. Lenin, et ilma ajaleheta wõimata on korraldada seda sisteemilist põhjusemõtteliselt järjekindlat ja igakül-gset propandant ja agitatsiooni, mis sotsiaaldemokraatia alaline ja tähtsam ülesanne on. Sellest, kui sagedaste ja korralikult meie ajaleht ilmub ja laiail-laotatakse, wõime otsustada, kui tuse-dalt see kõige esimene ja igapäewasem meie wõitluse töö osa on korraldatud. Ilma sarnase ajaleheta, kirjutab s. Lee-

nin, piirdub suur hulk seltsimehi puhtkohalise tööga, mis kitsendab silmaringi, vähendab tegewuse ulatust, konspiraatiivsuse osawust ja ettevalmistust.

Meie näeme kuidas meie liikumises langemise-ajajärkudel, kui reaktsiooni hoopide all meie organisatsioonid lagunewad, ajutiselt hääbub ka meie ajakirjandus. Nõnda oli see aastal 1908 kuni 1911, nõnda oli see ka peale meie sõjalist lüüasaamist 1919-20. ja järgnewatel aastatel. Kes meist ei mäletaks seda, kuidas peale meie awalikkude („Uudiste“, „Homniku“, Peterburi „Kiire“) ja põrandaaluste lehtede („Sotsialdemokraat“ Tallinnas) töörahwaajakirjandus weel mõnda aega püsis ametiühisuse-ajakirja „Töö“ näol, kuni ka seegi suluti. Sellele järgnes peaaegu täieline lagunemine ja niisugused nähtused, nagu äärmine keeltesegadus 1910. a. kongressil ja sellele järgnew endiste kaasajooksikute, siis aga kodanluse teenistuses seiswate ajalehemeeste sulesõda töörahwa-ajakirjanduse wasta, iseäranis Pätsi „Tallinna Teataja“ weergudel.

Meie ei näinud niisuguseid nähtusi peale töörahwa-ajakirjanduse kägistamist ilmasõja ajal sellepärast, et meie liikumine sel ajal lagunemise teed ei läinud, küll läks ta sügawamale põranda alla. Töö läks edasi, kaasajooksikuid, kelledest pärast 1905—1907. a. wabandada tuli, meil sel ajal ei olnud. Küll aga nägime sel ajal seda, et mõnigi poliitiline rühmitus (Tartu s-r'ide grupe oma „Töö Lipuga“) ja prowokatsioon (Saksa kindralstaabi agendi Al. Keskküla näol) katses tegi oma huwides kasutada seda autoriteeti, mis töörahwaajakirjandusel hulkade peale oli.

Pärast Saksa okupantide tulekut Tallinna andis ennast osalt tunda see ideeline korralagedus, mis wõimalik oli meie awalikkude organisatsioonide ja ajakirjanduse häwitamise läbi. Aga see oli sedakorda mõõdaminewa tähtsusega. Liikumise tõus, ühenduses rewolutsiooniga Saksamaal, lõpetas need nähtused.

Palju tõsisemas ajajärku astusime aga pärast Eesti wäerinnal lüüasaamist. Meie ajakirjandusest oli üle jäänud Nõukogude-Liidus ainult pödur „Edasi“

Leeningraadis, mis aga suureste meeelolu mõjude all seisis. Tuli see eestkätt sellest, et rewolutsioonilisem, proletaarsem ollus jäi Eestisse põranda alla, ehk wõitles selleaegsetel lugemata-arwulistel wäerindadel, kodus aga talitasid mõnikord seltsimehed, kel Nõukogude-wabariigi wõidud wäerindadel Wene walgekaartlaste wasta nii tähtsad ei paistnud, kui walusalt tundus ajutine kaotus Soome lahe ja Pihkwa wäerinnal. See langew meeelolu ja usukaotamine lopulikku wõidusse peegeldas ennast kõige selgemine selles, kuidas osa meie seltsimehi 1924. a. 1. detsembri kaotusi hindas.

Kuiwõrd meie ajakirjandus peegeldas langemise-meeelolu meie liikumise raskematel, reaktsiooni ajutise wõidu ajajärkudel, nõndasamuti peegeldas ta wõitluse- ja wõidumeeelolu tõusujajärkudel.

Nõnda näeme et seal, kus otsekohene wõitlus käimas, põranda all, kohta ei ole ei haiglasele wirisemisele ega meeelolulisele wäiklasele tülinormisele. Midagi sellesarnast ei näe meie lugemata arwus põrandaalustes lendlehtedes, „Sotsialdemokraadis“, „Kommunistis“. Seal walitseb haruldane ühtlus, ülesannete selgus. Nõndasamate ka legaalses ajakirjanduses. Meie praegune kõige wanem ajaleht „Uus Ilm“ on ka üle elanud ajajärkusi, kus tal kõiksugu kaasajooksikute ja lihtsalt juhtumiseotsijatega kibedat wõitlust tuli pidada. Aga ka need nähtused olid teatul mõõdul tingitud 1905-07. a. kaotustest ja kibedast wäljarändajate elutingimistest. Ka seal on praegu ülesannete ja sihtide täielik selgus olemas, lahkkelisid ei ole, kuna teiselt poolt aga waenlane, kapitalismus, kõigile käegakatsutawalt ja silmalenähtawalt meie ees seisab.

Kui meie waatame meie ajalehti „Uudiseid“, „Homnikut“ ja Peterburi „Kiirt“, siis näeme, et ka nendel, kuigi nad oma mõtteid tihtipeale sunnitud olid puudulikult awaldama, tundes tsaaritsensori suukorwi, walitses siiski täielik selgus sihtides ja ülesannetes. Sealjuures tuli küll meie seltsimeestel enamlastel lehtede toimetustes wõidelda wähehlise wooluga, kelle esitajatega nende

lehtede toimetustes kaasa töötada tuli. Ja tänapäeval leidub vast mõnigi vähem asjatundja sm, kes ütelda võib ja tahab, et need lehed ju enamliised polnud ja et neid meie tänasel ajakirjandusepäeval enamliste lehtede hulgas nimetada ei tuleks. Need seltsimehed unustavad ära, et ilmas kõik liigub, kõik muutub ja et kui meie a. 1906—1909 vähemlastega koostöötamisest juba ära ütelda võisime, 1903. 1904 ja 1905 see veel sünnis polnud. Need seltsimehed on just nende nägu, kes tänapäeval tõendada püüavad, et Komintern ja ÜK(e)P peaks kommunistid ära kutsuma Inglis-Wene ametiühisuste komisjonist ja Kuomindangi parteist Hiinas.

Nagu juba eelpool tähendatud, tuli Narwa töölisteledel rasket võitlust pidada „Tallinna Teataja“ töölistesõpradega. Olid ka teisedki wäärnähtused, mis osalt nähtawale tulid lehe ilmumise algupäivil. Aga need olid tingitud eelmise, reaktsiooni ajajärgu pärandusest. Nendest saime lahti 1912. a. lõpus, kui lõpuarwed tegime ka „Tallinna Teataja“ „töölistesõpradega“. Nagu warematel tõusuajajärkudelgi, sai Narwa tööliste-leht nüüd lipuks, mille ümber kogusid, wälja selgusid ja iseendid organiseerisid reaktsioonist laiali pillatud töölisteliikumise rewolutsioonilisema osa poolehoidjad. Ainult Narwa töölisteledete kaheaastase töö läbi said võimalikuks meie partei nõupidamised ja konwerentsid 1914. a. martsis ja juunis, kus enamliise partei keskkohat Eestis loodi. Selles ongi Narwa töölisteledete määratu tähtsus. Asjata püüawad nüüd mõned tagast järele targad seltsimehed seletama tulla, nagu poleks Narwa töölisteledetelehed järjekindlad, enamliised olnud.

Meie nägime 1917-18. aastal, kui suure tööga meie partei töörahwa organiseerimises walmis sai. Kui meie ilma püssipauguta wõisime wõimu wõtta oktoobris 1917 ja saada enamuse esimese Eesti asutawa kogu walimistel (mõneski kohas saime kuni 50—60 ja rohkemgi protsenti üldisest häältearwust), siis on suur osa sellest tööst meie ajakirjanduse arwele kirjutada.

Ja kui meie waatame wiimast meie ajakirjanduse tegewuse ajajärku praeguses walges Eestis, siis näeme, et meie partei suuremalt osalt oma põrandaaluse ja põrandapealse ajakirjanduse püsiwa töö läbi tõusis tegeliselt kõige mõjuwamaks parteiks Eestis.

Nagu s. Wiktor Kingissepp omal ajal ette ütles, trükkisime me oma põrandaaluse trükkikojaga end põranda alt wälja põranda peale. Sellepeale waatamata, et kommunist olla walges Eestis tähendas sõjawäljakohtu ja surmanuhtluse alla langeda, kogunes suurem ja aktiivsem osa Eesti töörahwast rewolutsiooniliste töölisteühisuste ümber. Walge terrori peale waatamata said rewolutsioonilised töölistes paiguti kohalistes omawalitsuse-asutustes enamuse, paljudes kohtades tõusime aga meie, jäädes mõjuwasse vähemusesse, ikkagi kõige arwurikkamaks parteiks.

Töörahwa ajakirjandus täidab ka tänapäeval oma ülesandeid. Siin — nõukogudemaal — sotsialistilisel ülesehitamisetööl, seal, põranda all — organiseerides töörahwast lõpuliseks, otsustawaks võitluseks rahwuswahelise kodanluse wasta.

Elagu töörahwa-ajakirjandus!

Elagu töörahwa-rewolutsioon!

J. K.

Mõnda sugust

Ained Eesti biograafilise leksikoni jaoks

„Klassiwoitluses“ nr 74-75 ilmus Eesti poliitikategelase A. Piibu üle kirjutus, milles jutustati, kuidas ja kelle abil see isand karjeeri tegi. Nüüd tõi üks lugejatest meile Peterburi ülikooli aruande 1913. aasta kohta, millest näha on, et Piip mitte kohe Pilenko-laadiliste prohessoride seltskonda ei sattunud, et ta enne sinna langemist vähemalt katsusgi ausate inimeste hulgas seisukohta wõita.

Tähendatud aruandest on näha, et A. Piip kirjatöö auhinnasaamiseks sisse oli annud kriminaalõiguse alal (prohwektor Shishilenkole, kes mitte Kasso jooksupoisside hulka ei kuulunud ja tänini Leeningraadi ülikooli prohwektoriks on). Toome prohwektor Shishilenko otsusest Piibu töö üle niipalju kui meie ruum lubab.

„Töö on rida katkendilisi, puudulikka teateid, millel kindel sisteem puudub... Autoril

ei ole selget arusaamist sellest, mis kuriteust osavõtmise mõistes [selle aine kohta käis töö] oluline on... üksikute maade seaduste vaatlemisel selle küsimuse üle teeb autor eksisammusid ja avaldab arusaamisepuudust... Peatükk rahvastewahelise õiguse alalt on ülearune ballast, mil iga side ainega puudub... Autor on, nähtawaste, ainult wähede töodega oma aine üle tutwust teinud, wähe selle üle järele mõelnud, mis ühti teooriaid teistest eraldab... üksikute woolude iseloomustamine ei ole kuigi õige... autoril ei ole kuigi selget pilti kõne all olewatest õpetustest, ta ei peata uemate teooriate peal. Prohwektor Foinitski õpetuse kirjeldus näitab, et autoril selgust ei ole selle üle, mis poliitiline delikt on, ega ka selle üle, missugune wahakord üksikute kohtuasutuste wahel on; näituseks ütleb ta: „poliitseilised kuriteud ei käi mitte kriminaalkohtu, waid üleüldise (?) kohtu alla, meil rahukohtu wõimupiiri“... Autori mõned oletused on hoopis waled ja niiwõrra, et ta mõni rida alamal ise nende vastu räägib... Nii leidub waleoletusi terwes töös...

Töö ise on äärmiselt hooletumalt tehtud. Tihti on täieste wõimata aru saada, mis autor õieti tahab öelda; leidub täieste arusaamatuid, grammatikanõuete wastaseid ja lõpetamata jäetud lauseid [tuuakse 21 niisugust näitust]...

Autor tarwitab, nähtawaste ilma iga aimduseta sellest, missuguse mõju see lugeja peale awaldab, järgmisi lauseid: „деяние было совершено или же только покушено на деяние“, „подсудимость суду“, „наша жизнь есть цель явлений: никто из них не стоит изолировано“... [Tuuakse paarkümmend sellelaadilist kõnepärlit.]

Kõike kokku wõttes ei leia otsus muud midagi kiitwat ütelda, kui et „autor mitte wähe waewa ei ole näinud“...

Iga teine, kelle wõimiste kohta niisugune otsus anti, oleks aru saanud, et mitte tema asi ei ole peatööd teha. Piip aga, nagu me juba teame, tegi teisiti: aru saades, et kirjutamine tema wõimisest üle käib, läks ta Kasso kannupoisi Pilenko kannupoisiks ja tegi tallalakkumisega karjeeri. Need keelepärliid, mis eelmises kirjutuses ministri Piibu suust ette toodud, on nii sarnased siin ülesmärgitud üliõpilase Piibu sõnadele, et neid julgeste mehe kohta iseloomustawateks wõib pidada. Wõib arwata, mida see tema uus rahvastewahelise õiguse sisetem pakub, mis ta Eesti lehtede teadete järele trükkis ähwardab awaldada. Naljatoodena wõiks seda küll ehk huwitusegagi oodata, kui mitte rahutuks ei teeks mõte: aga korraga pannakse üliõpilased seda sisteemi ära õppima!

Коммунистиче Internационали Eesti seksiooni wäljaanne. Wastutaw toimetaja *H. Pöögelmann*

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА

НА 1927 ГОД

1) НА ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛ

„МЕТАЛЛИСТ“

Всего в год 48 №№

Журнал, как и прежде, будет освещать текущие вопросы продвижения металлистов в СССР и за границей, вопросы металло- и электропромышленности, жизнь заводов, быт и нужды рабочих-металлистов и т. д.

2) НА ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛ | НА ДВУХНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛ
„МЕТАЛЛИСТ“ | „ТЕХНИКА И МЕТАЛЛИСТ“

Журнал „Техника и Металлист“ специально посвящен вопросам техники и ставит своей задачей поднятие квалификации рабочего металло- и электропромышленности.

Всего в год 72 №№

Подписная цена:

„МЕТАЛЛИСТ“: 1 мес. — 30 коп., 6 мес. — 1 р. 75 к., на год — 3 р. 50 к.
„МЕТАЛЛИСТ“ и „ТЕХНИКА И МЕТАЛЛИСТ“: 1 м. — 55 к., 6 м. — 3 р., на год — 6 р.

Заказы и деньги адресовать: МОСКВА, Солянка, 12, Дворец Труда, комн. 312. Издательский Отдел ЦК ВСРМ. Тел. 5-09-28.

Ufufüsimus

„Rülmaja“ raamatuladus

Depman J. Ilmutus kõues ja tormis. Johannele Ilmutamise raamat uues valguses. 1 trükk. Ert, 09. 42 lk 8 ^o	— 50	Lehanow G. W. Ust. „Pet. S. Mišp. Seltš“ rahvaraamat nr 10, 1910.	47 lk 8 ^o	— 35
— Seejama, 11 tr. „Mhiselu“, Ptkb, 12. 75 lk 8 ^o	— 70	Rubakin N. M. Imede ja saladuste seas. 14 pildiga. „Möte“, Tln, 14. 32 lk 8 ^o		— 20
Frankfurt J. Waim ja loodus. Rejeksoloogia ja marxismus. „Rlv“, Lg, 25. 32 lk 16 ^o	— 15	— Kuidas kivid kõnelevad ja laulavad. 4 pildiga. „Möte“, Tln, 14. 32 lk 8 ^o		— 20
Geraklides M. Teadusline Piibli tõnaraamat. 180 pildiga. „Möte“, Tln, 11. 362 wrg 4 ^o	2 —	Mustikus. Kuda uskuda ja mida uskuda. Teaduse kindlustest. „Möte“, Tln, 09. 32 lk 8 ^o		— 20
Jaroslowski Sm. Kuidas jumalad sünnivad, elavad ja surevad. Ilk G. Jürgenfeldt. ЦИ, Мит, 25. 180 lk 8 ^o	1.20	Schneben W. Seejuse kummardajad. G. f. J. M. Rahamägi. „Tead.“, Tln, 08. 39 lk 8 ^o		— 30
— Lenin mõtted usu üle. Ilk R. Treufeldt. СКУ, Lg, 25. 73 lk 16 ^o	— 30	Stepanow J. Usu arenemise lühise ülewaade. Ilk B. Peterfon. СКУ, Pet., 22. 36 lk 8 ^o		— 25
J. K. Kurat. Mjalooline ülemaade furadi sündimise, elu ja tegewuse kohta. „Teadus“, Tln, 08. 96 lk 8 ^o	— 60	Straus D. Kristuse imetend teaduslise armustuse valgustuses. Peterf., Tln, 08. 152 lk 8 ^o		— 80
Jürgens J. Nus ilmawaade ja ufufüsimus. G. f. Pet., 17. 103 lk 8 ^o	— 75	— Wana ja uus ust. G. f. J. M. Rahamägi. Peterf., Tln, 08. 164 lk 8 ^o		1 —
Kuusik J. Kristlik moraal. Ert, 23. 30 lk 8 ^o	— 25	Taiber A., dr. Kas teadus wõi ust? G. f. J. M. Rahamägi. „M. M.“, Tln. 68 lk 8 ^o		— 40
Sadenburg M. prof. Loodusjeteadus ja ilmawaade. J. Depmani tõlge. „Var.“, Tln. 37 lk 8 ^o	— 30	Tennann G. Piirik arenemise käigul. I ja II. „Var.“, Tln, 20. 34 + 27 lk 4 ^o		— 80
Lenin M. Ust. Ilk S. Jänes. СКУ, Lg, 25. 52 lk 8 ^o	— 25	Tiander R. Kuidas inimene alkoholi üles leidis. Tln, 09. 87 lk 8 ^o		— 60
Luts R. Galileo Galilei. Lehekülg uin ja teaduse waheliseft wõitlemisesft. „Var.“, Tln, 20. 104 lk 8 ^o	1 —	Toikstoi L. Minu patutummisus. Gesti f. N. S. „Tead.“, Tln, 08. 60 lk 8 ^o		— 50
Malwer M. Teadus ja ust. [Ilk] G. L. ja R. B. Piltidega. „Kult.“, Wlg, 90 lk 4 ^o	— 90	Wallner Ar. ja Jänes S. Ust ja teadus. СКУ, Lg, 24. 34 lk 8 ^o		— 15
Ust ja kirik. Tall. tööküüh, keikn. noortekomisj, 22. 23 lk 8 ^o	— 15			

Tellimiseaadress: Ленинград, Фонтанка 53, „Кюльбая“.

КТО ИНТЕРЕСУЕТСЯ ТРАНСПОРТОМ МОРСКИМ и РЕЧНЫМ —

ЧИТАЙТЕ ЛИТЕРАТУРНО-ИЛЛЮСТРИРОВАННЫЙ ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ ЖУРНАЛ

„НА ВАХТЕ“

Цена отд. № 20 коп.

Цена отд. № 20 коп.

УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ с апреля месяца с.г.: 1 мес.—80 к., 3 мес.—2 р. 35 к., полгода—4 р. 70 к., 9 мес.—7 р. 10 к., год—9 р. 30 к.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Москва, Солянка, 12, Дворец Труда, комната 524, ЦК Водников.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ: во всех почтовых конторах, во всех союзных организациях водного транспорта, у уполномоченных издательства при Культотделах Союза Водников;

СПРАШИВАЙТЕ ЖУРНАЛ во всех киосках контрагентства печати; а в Москве в киосках МОП'а.

Ufufuastastele ringidele ja punastele nurfadele

Gestikeelne Piibel (wäfte, 1920. a. wäljaanne) ja tartukeelne Uus testament Taaweti Lauluraamatuga on wähesel arwul saadaval „Rülmaja“ juures ja saadetakse ainult nimetatud asutustele. Piibli ind 1 rbl 50 kop., postiga 2 rbl, Testamendi ind 80 kop., postiga 1 rbl 10 kop., kui raha ette saadetakse. Bealepanud matfuga 20 kop. rohkem.

**ЛЕНИНГРАДСКИЙ ГУБОТДЕЛ
СОЮЗА СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОЧИХ**

Бульвар Профсоюзов, д. 19, III этаж, комн. 100-118

ТЕЛЕФОНЫ:

Председатель	150-55, доб. ком. Дв. Тр. № 39
Секретарь	207-47, " " " " № 108
Управделами	215-25, " " " " № 74
Фин.-счет. часть	227-17
Орг'отдел	111-67, " " " " № 109
Зав. тар.-эк. отд.	206-99
Тар.-экон. отд.	609-25, " " " " № 38
Зав. культ'отд.	503-05
Культ'отдел	561-73
Стат'отдел	609-24

**Ленинградский Губотдел
Профессионального Союза Рабочих Швейной Промышленности С.С.С.Р.**

Ленинград, Дворец Труда, комн. 35-40.

Телефоны:

Презид. 493-67, канцел. 538-88, культ-отд. 90-81, т.-э. отд. 241-14, фин-часть 96-81.

**ЛЕНИНГРАДСКИЙ ГУБОТДЕЛ
СОЮЗА РАБОЧИХ ХИМИКОВ С.С.С.Р.**

Ленинград, наб. Красного Флота, д. 38, комн. 41-47.

ТЕЛЕФОНЫ:

Отделы	Коммут.	
	Дв. Труда	Городские
Председатель	93	547-32
Секретарь	—	65-53
Зав. орготделом и инструктора орг.	97	498-55
Тэо	95	98-55
Культотдел	96	606-67
Библиотека	—	465-01
Канцелярия	94	465-53
Статотдел	—	140-17
Финчасть	—	52-47
Истпроф	—	140-17

**Ленинградский Губернский Отдел
Профессионального Союза Рабочих Народного Питания и Общежитий С.С.С.Р.**

Бульвар Профсоюзов, д. 19, 2-ой этаж. Тел. 188-19, 233-48.

**Всесоюзный Профессиональный Союз Рабочих
ДЕРЕВООБДЕЛОЧНИКОВ
РАЙОННЫЙ КОМИТЕТ СЕВЕРО-ЗАПАДНОЙ ОБЛАСТИ**

ЛЕНИНГРАД, Набережная Красного Флота № 38, комн. 49/а—55, 3-й этаж.
Телеф.: городские 143-30, 614-13, 186-59, 143-65, 632-01, 537-26. Коммутатор 68 и 94.

Адрес для телеграмм: Ленинград, Союз Деревообделочников.